

25.09.2024

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
ESITYSLISTA
14 - 2024

KOKOUSKUTSU

Kokousaika 25.09.2024 klo 18:00
Kokouspaikka Kaupunginvaltuuston istuntosali, Aleksanterinkatu 20
Käsitellään Tällä esityslistalla mainitut asiat

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

25.09.2024

Asia	Sivu
1 Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
2 Pöytäkirjan tarkastajien valinta	2
3 Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen valinta	3
4 Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen valinta	6
5 Käräjäoikeuden lautamiehen valinta	9
6 Käräjäoikeuden lautamiehen valinta	11
7 Kumpulanmäen asemakaava ja asemakaavan muutos (nro 12744, sis. liikennesuunnitelman)	13
8 Valtion tukemaan asuntotuotantoon vuokrattujen tonttien maanvuokrasopimusten muuttamisen periaatteet peruskorjaustilanteessa	30
9 Pohjoismaisen yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma	35
10 Koskelan ala-asteen ja päiväkoti Herttuan perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma	42
11 Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille	50
12 Valtuutettu Oula Silvennoisen aloite paremmasta virkakielestä ja kuntademokratiasta	68
13 Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite painotetun opetuksen luokkien lisäämiseksi lähikouluihin	73
14 Valtuutettu Sandra Hagmanin ja valtuutettu Seida Sohrabin aloitteet lasten kännyköiden käytöstä ja ruutuajasta	79
15 Valtuutettu Nora Grotenfeltin aloite varhaiskasvatuksen vuosityöaikapilotiksi	96

25.09.2024

Asia/1

1
Nimenuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja heidän tilalleen tulevat varavaltuutetut, toimittaa nimenuudon sekä toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

2 Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi valtuutettua ja varatarkastajiksi kaksi valtuutettua.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

25.09.2024

Asia/3

3

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen valinta

HEL 2024-010500 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

- toteaa, että kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen Arvind Ramachandranin luottamustoimi on päättynyt vaalikelpoisuuden menettämisen vuoksi ja
- valitsee Sami Määtän kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäseneksi kaupunginvaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Arvind Ramachandranin (Vas.) 13.3.2024 § 57 varajäseneksi kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Hän on 5.8.2024 ilmoittanut vaalikelpoisuuden menettämisestä.

Kuntalain (410/2015) 74 §:n mukaan henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräsvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa ei ole vaalikelpoinen.

Kuntalain (410/2015) 78 §:n mukaan, jos luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi. Päätös pannaan täytäntöön heti.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

25.09.2024

Asia/3

Hallintosäännön 2 luvun 10 § mukaan kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston jäsenet ja varajäsenet.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 5.8.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 554

HEL 2024-010500 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- toteaa, että kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen Arvind Ramachandranin luottamustoimi on päättynyt vaalikelpoisuuden menettämisen vuoksi ja
- valitsee Sami Määtän kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäseneksi kaupunginvaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

25.09.2024

Asia/3

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Paavo Arhinmäen ehdotuksesta valita Sami Määtän varajäseneksi kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon Outi Pauligin henkilökohtaiseksi varajäseneksi.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/4

4

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen valinta

HEL 2024-011235 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Morris Liemolalle eron kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Dan Cederlöfin varajäseneksi (Anna Högströmin henkilökohtainen varajäsen) kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Morris Liemolan (RKP) 2.8.2021 § 239 varajäseneksi kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Morris Liemola on 23.8.2024 pyytänyt eroa kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen luottamustoimesta kotikuntansa vaihtumisen vuoksi.

Kuntalain 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Hallintosäännön 2 luvun 8 §:n kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenet ja varajäsenet siten, että jaoston jäsenet ja varajäsenet ovat ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

25.09.2024

Asia/4

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 23.8.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitos
Ruotsinkielinen jaosto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 529

HEL 2024-011235 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Morris Liemolalle eron kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Dan Cederlöfin varajäseneksi (Anna Högströmin henkilökohtainen varajäsen) kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

25.09.2024

Asia/4

sanna.lawrence(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/5

5 Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2024-011350 T 00 01 06

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee Matleena Moision käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 5.4.2023 § 81 Miina Huotarin (Vihr.) käräjäoikeuden lautamieheksi.

Helsingin käräjäoikeus on 22.8.2024 antamallaan päätöksellä myöntänyt Miina Huotarille eron lautamiehen tehtävästä.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Päätös 22.8.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

25.09.2024

Asia/5

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 555

HEL 2024-011350 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsee Matleena Moision käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/6

6

Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2024-011583 T 00 01 06

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee Mari Mudien käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 8.9.2021 § 267 Kirsi Helinin (Vihr.) käräjäoikeuden lautamieheksi.

Helsingin käräjäoikeus on 6.8.2024 antamallaan päätöksellä myöntänyt Kirsi Helinille eron lautamiehen tehtävästä.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Liitteet

1 Päätös 6.8.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

25.09.2024

Asia/6

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 556

HEL 2024-011583 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsee Mari Mudien käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

7

Kumpulanmäen asemakaava ja asemakaavan muutos (nro 12744, sis. liikennesuunnitelman)

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 24. kaupunginosan (Kumpula) osaa korttelia 24981 koskevan asemakaavan ja 24. kaupunginosan (Kumpula) korttelin 24973 tonttien 5 ja 6 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muutoksen (muodostuvat uudet korttelit 24979–24985) 7.12.2021 päivätyn ja 4.10.2022 muutetun piirustuksen nro 12744 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Kumpulanmäellä sijaitsevaa Helsingin yliopiston kampusaluetta sekä puisto- ja katualueita. Kaavaratkaisu mahdollistaa uuden, toiminnoiltaan monipuolisen asuinalueen rakentamisen Kumpulanmäelle sekä viereisten puistoalueiden kehittämisen.

Tavoitteena on rakentaa Kumpulanmäestä vetovoimainen, kestävä, toiminnoiltaan monipuolinen ja elävä kampusalue ja liittää alue osaksi lähiympäristön kehittyvää ja täydentyvää kaupunkirakennetta. Kumpulanmäen täydennysrakentaminen on omaleimaista ja liittyy materiaaleiltaan alueen historiaan sekä ilmentää kestävästä rakentamistapaa. Huolellisesti rinnemaastoon sovitettu uudisrakentaminen muodostaa vetovoimaista kaupunkitilaa ja liittyy toiminnallisesti ja tilallisesti ympäristöönsä.

Alue tukeutuu hyviin joukkoliikenneyhteyksiin, jotka täydentyvät tulevaisuudessa raideliikenteen osalta. Tavoitteena on rakentaa Kustaa Vaasan tien varteen uutta urbaania ja vihreää, katutasossa elävää bulevardikaupunkia.

Kaavaratkaisussa on erityisesti ratkaistu kaupunkirakenteen tiivistäminen ja kaupunkivihreän säilyttäminen, Vallilanlaakson maisematilan vaaliminen, esteettömät kulkuyhteydet ja kortteleiden rakentuminen vaatimaan rinnemaastoon sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien parantaminen.

Ilmastonäkökulma on otettu huomioon kaavaratkaisussa energiatehokkuusvaatimuksilla, viherkatoilla, puurakentamisella, viherkertoimella ja maanvaraisilla piholla.

Alueelle on suunniteltu neljä asuinkorttelia, yksi toimitila- ja asuinkortteli, päiväkotit, pysäköintitalo sekä puisto- ja katualuetta.

Uutta asuinkorttelien kerrosalaa on 53 250 k-m², josta liiketilaa on 1 300 k-m², palveluiden (päiväkotit) kerrosalaa on 1 500 k-m² ja toimitilakerrosalaa on 9 500 k-m², josta liiketilaa 200 k-m² ja yhteiskäyttöistä palvelutilaa 200 k-m². Asuintonttien keskimääräinen tehokkuusluku on e=2,6. Asukasmäärän lisäys on noin 1 200 asukasta.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir. nro 7214), jossa korostetaan jalankulkuyhteyttä Kustaa Vaasan tieltä rinteeseen poikki kampukselle.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että raideliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenne tiivistyy, Kumpulanmäki rakentuu toimintoiltaan monipuoliseksi ja eläväksi kampusalueeksi ja jalankulun ja pyöräilyn yhteydet Kustaa Vaasan tieltä sekä Vallilanlaaksosta Kumpulanmäelle paranevat.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on pääosin kantakaupunki aluetta C2, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Alue on pieneltä osin virkistys- ja viheraluetta, asuntovaltaista aluetta A1 ja asuntovaltaista aluetta A4. Alueen eteläosaan on merkitty raideliikenteen runkoyhteys. Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 mukaan alueella on maanalainen tila, jonka olemassaolo on otettava huomioon ja toiminta- ja kehittämisedellytykset turvattava.

Kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Toisin kuin kaavaselostuksen s. 45 on mainittu rakennusjärjestyksestä (2010), kaupungin päivitetty rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutusta siten, että toteutetaan täydennysrakentamista nykyisen ja tulevan raideliikenteen verkoston solmukohtaan ja edistetään asuntotuotantotavoitteiden ja asumisen ja maankäytön toteuttamis- eli AM-ohjelman toteuttamista sekä lähipalveluiden saatavuutta ja työpaikkojen elinvoiman tukemista.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueen historian vanhinta kerrostumaa edustaa Gumtäktin torpan paikka Nylanderinpuiston etelärinteellä. Alueen autioituneen itäosan metsärinteellä on terasseja ja kolme mahdollista rakennuksen pohjaa. Kumpulan kartanon entinen leipomo 1800-luvulta on Jyrängöntien varrella. Sotien jälkeen Kumpulanmäelle Kustaa Vaasan tieltä nousevaan rinteeseen rakennettiin 57 Ruotsista lahjoituksena saatua parakkitaloa.

Alue on tällä hetkellä pääosin rakentamatonta, metsittyä korttelialuetta, puistoa ja katualuetta. Korttelialueella on kallioon louhittu kiihdytinlaboratorio sekä siihen kuuluva maanpäällinen osa, ilmakehän tutkimusta palveleva masto sekä mittauskenttä. Alueeseen kuuluu lisäksi osia Nylanderin puistosta.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1985–2004. Kaavojen mukaan alue on opetus-, tutkimus- ja näihin verrattavaa toimintaa palvelevaa korttelialuetta, hallinto- ja tutkimuslaitosten korttelialuetta, puistoa, joukkoliikenteelle varattua katualuetta ja katualuetta.

Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy ja Senaatti-kiinteistöt omistavat tontit 24973/5 ja 6. Helsingin kaupunki omistaa katu- ja viheralueet. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

Kadut ja aukiot	4 milj. euroa
Puistot	0,8 milj. euroa
YHT. n.	5 milj. euroa

Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa. Uusi kerrosala kohdistuu valtaosin yksityisellä maanomistuksen alueelle sekä pieneltä osin kaupungin maalle. Kaupunki saa yksityisessä omistuksessa olevien tonttien osalta maankäyttökorvauksia.

Kaavaratkaisun johdosta on käyty kaupunginhallituksen päätöksen 26.4.2021 § 310 mukaisesti maankäyttösopimusneuvottelut. Kaupungin puolesta sopimukset on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnan päätöksellä 5.12.2023 § 563 ja kaupunginhallituksen päätöksellä 22.4.2024 § 244. Sopimukset ovat lainvoimaisia ja ne on allekirjoitettu.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 22.12.2021 – 3.2.2022.

Kaavaehdotuksesta tehtiin yhdeksän muistutusta. Ennen nähtävillä-oloaikaan saapui yksi kirje. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat:

- lasipintojen linnustovaikutuksiin, metsien (Vaahterametsän), jalopuulehtojen ja puuston säilyttämiseen, luonto- ja maisemavaikutuksiin, luontovaikutusten arvioinnin puutteisiin sekä viheralueiden kaavamerkintöihin
- pienhiukkaspäästöihin ja asumisen terveellisyyteen
- rakentamisen tarpeeseen, rakennusten mittakaavaan ja kulttuuri-maisemaan soveltuvuuteen, puurakentamisen ympäristöön sopivuuteen, kerrosalan liialliseen määrään sekä päiväkodin sijaintiin
- suunniteltujen raitioteiden liittymäraiteen toteuttamisen tavoitteisiin ja laatuun Hämeentien ja Kustaa Vaasan tien risteysalueella, raitiotieverkoston vaihdottomiin sujuviin yhteyksiin, autoliikenteen tarpeiden huomioimiseen, kevyen liikenteen siltatarpeisiin Kustaa Vaasan Tien yli, portaikoiden sulana pitoon, viihtyisyyteen, työmaa-aikaisten häiriövaikutusten minimointiin, liikenne- ja liikkumisturvallisuuteen, joukkoliikenteen palvelutasoon ja yhteyksiin Kalasataman palveluihin sekä liikkumisen turvallisuuteen
- kadun nimeen Geologinrinne/Geologbrinken muutosehdotus: Geotieteilijänrinne/Geovetarbrinken
- ekosysteemipalvelujen tarpeeseen ja ilmastonmuutoksen hillintään sekä
- kaavamääräysten ja merkintöjen muutostoiveisiin.

Kirjeessä esitetyt huomautukset kohdistuivat Kustaa Vaasan tien katutilaan ja esitettyyn rakentamistapaan kallioleikkauksen päälle tien varrellä.

Nähtävilläolon jälkeen saatiin palautetta liittyen korttelin 24985 tarkempaan viitesuunnitteluun liittyviin kaavamääräysten ja merkintöjen muutostoiveisiin sekä tontin 24979/2 rajatarkistukseen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Säteilyturvakeskus (STUK)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Kaupunginmuseo

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat: Hulevesiin liittyviin kaavamääräyksiin ja -merkintöihin, liikenne-, melu- ja ääriäselvitysten

perusteisiin (mm. liikennemäärien ennustevuoden 2050 tarkistamiseen, tieliikenteen enimmäisäänitasoihin ja runkomeluun), puustoisien rinteiden eheyteen, metsän ja luonnonkallion säilyttämiseen, katutilan vehreän luonteen säilyttämiseen, rakennusten mittakaavaan, polkujen ja valaistuksen vaikutuksiin muinaisjäännösalueella sekä kulttuuriympäristön vaalimiseen Kustaa Vaasan tien varrella.

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa:

- Helen Sähköverkko Oy
- Museovirasto (Lausunтовastuu siirretty Helsingin kaupunginmuseolle)

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeistä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa. Niitä, joiden etua muutokset koskevat, on kuultu erikseen sähköpostilla ja Teams-palaverissa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta liitteineen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12744 kartta, päivätty 7.12.2021, muutettu 11.10.2022
- 2 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12744 selostus, päivätty

- 7.12.2021, muutettu 11.10.2022, päivitetty Kylk:n 11.10.2022 päätök-
sen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 7.12.2021, täydennetty 4.10.2022 ja asukastilai-
suuden (11.9.2019) muistio ja Luonnonhoitosuunnitelman ja luontokar-
toituksen alueet
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Muistutukset ja kirje
- 6 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7214/7.12.2021) päivitetty 4.10.2022
- 7 Havainnekuva, 7.12.2021

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Tehdyt muutokset 4.10.2022
- 4 Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus Senaatti-kiinteistöt
allekirj. ak 12744 (Kylk)
- 5 Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus Yliopisto-kiinteistöt
allekirj. ak 12744
- 6 Kaavamuutoshakemus, Pietari Kalmin katu 2 ja 4
- 7 Kaavamuutoshakemus, Pietari Kalmin katu 2

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hy-
väksyminen

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Helen Sähköverkko Oy	Esitysteksti
Helsingin seudun lii- kenne -kuntayhtymä	Esitysteksti
Helsingin seudun ympä- ristöpalvelut - kuntayhtymä HSY	Esitysteksti
Kymp/Talouden tuki	Esitysteksti
Säteilyturvakeskus STUK	Esitysteksti
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö- keskus	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen Liite 1 Liite 2 Liite 3 Liite 4 Liite 5 Liite 6 Liite 7
Kaavamuutoksen haki-	Esitysteksti

25.09.2024

Asia/7

jat

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Asemakaavoitus
Kaupunginmuseo
Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 530

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 24. kaupunginosan (Kumpula) osaa korttelia 24981 koskevan asemakaavan ja 24. kaupunginosan (Kumpula) korttelin 24973 tonttien 5 ja 6 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muutoksen (muodostuvat uudet korttelit 24979–24985) 7.12.2021 päivätyn ja 4.10.2022 muutetun piirustuksen nro 12744 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Käsittely

09.09.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli tiimipäällikkö Kaisa Jama. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

17.06.2024 Poistettiin

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.10.2022 § 563

25.09.2024

Asia/7

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Hankennumero 0945_3

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 7.12.2021 päivätyn ja 4.10.2022 muutetun asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12744 hyväksymistä. Asemakaava koskee 24. kaupunginosan (Kumpula) osaa korttelia 24981 ja asemakaavan muutos koskee 24. kaupunginosan (Kumpula) korttelin 24973 tontteja 5 ja 6 sekä puisto- ja katualueita (muodostuvat uudet korttelit 24979–24985).

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävilläoloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

11.10.2022 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan kolmannen esityksen kokouksen kahdeksantena asiana.

Asian aikana kuultavina olivat arkkitehti Petri Saarikoski, tiimipäällikkö Kaisa Jama, diplomi-insinööri Reetta Kuronen ja liikenneinsinööri Riikka Österlund. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Marleena Isomaa: Kyseessä on asemakaavan muutosehdotus, jossa hävitettäisiin puustoalue vilkkaasti liikennöidyn tien varrelta, opiskelijakampuksen alueelta. Tämä on vastoin sitä kaupunkien rakentamisstra-

tegiaa, jota noudatetaan tällä hetkellä kaikissa valveutuneissa EU-maissa. Opiskelijoiden asumisviihtyvyyteen ei tule suhtautua vähättelevästi. Kyseinen puustoalue vaikuttaa nuorten aikuisten henkiseen ja fyysiseen terveyteen, suojaten liikenteen melulta sekä parantaen alueen ilmanlaatua. Esitetyssä kaavaehdotuksessa annetaan virheellinen kuva siitä, että kortteleiden keskelle jäävä puustoalue säilyisi. Rakennusvaiheessa puut joudutaan kaatamaan, jotta työmaalla pystytään operoimaan. Kyseinen kaavaehdotus tulee palauttaa ja kaavaehdotukseen tulee tehdä muutokset, jossa Kustaa Vaasan tien ja kortteleiden väliin jätetään vähintään 30 metrin puustovyöhyke. On selvä että kaupunkia halutaan rakentaa ripeästi ja sujuvasti. Mutta esitetyissä asemakaavan muutosehdotuksissa tulee jo lähtökohtaisesti huomioida paremmin kaavan ominaisuudet ja sijainti, sekä alueella asuvien asumisviihtyisyys. Mikä tarkoittaa käytännössä myös sitä että samaa korttelimallia ei voida esittää toistuvasti, alueen ominaisuuksista riippumatta.

Marleena Isomaan palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta katsoo, että päiväkotihanketta ei tule käynnistää korvaamaan olemassa olevia päiväkoteja vaan että se käynnistetään silloin kun näille uusille paikoille on tarve.

Kannattaja: Otso Kivekäs

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 9

Silja Borgarsdottir Sandelin, Marleena Isomaa, Atte Kaleva, Olli-Pekka Koljonen, Hannu Koponen, Sami Kuusela, Otto Meri, Jenni Pajunen, Risto Rautava

Ei-äännet: 4

Otso Kivekäs, Noora Laak, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 4.

04.10.2022 Pöydälle

14.12.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

07.12.2021 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Petri Saarikoski, arkkitehti, puhelin: 73544

petri.saarikoski(a)hel.fi

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980

kaisa.jama(a)hel.fi

Riikka Österlund, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37312

riikka.osterlund(a)hel.fi

Reetta Kuronen, diplomi-insinööri (teknistaloudelliset asiat), puhelin: 310 27148

reetta.kuronen(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 31.1.2022

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakenne / Asemakaavoitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Kumpulanmäen 7.12.2021 päivätystä asemakaavan ja asemakaavan muutoksen ehdotuksesta. Perustehtävänsä mukaisesti kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa. Lausuntoa laatiessaan kaupunginmuseo on kuullut myös Museovirastoa.

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Vallilanlaakson pohjoisreunalta nousevalla Kumpulanmäellä rajautuen lännessä Kumpulan kampukseen ja Idässä Kustaa Vaasan tiehen. Muutos koskee Pietari Kalmin kadun varressa sijaitsevia rakentamattomia tontteja sekä Kustaa Vaasan tiehen ja Vallilanlaakson raitiotien alueeseen rajautuvaa osaa Nylanderin puistoa ja Kumpulanmäeltä Kumpulanlaaksoon kulkevaa joukkoliikennekadun aluevarausta. Kumpulanmäki halutaan liittää osaksi tätä täydentyvää kaupunkirakennetta ja kehittää yliopiston kampusalue monipuoliseksi ja eläväksi kaupunginosaksi. Yliopiston toimintojen ja tutkimuslaitosten rinnalle suunnitellaan asumista, liike- ja toimitilaa sekä palveluja. Kaavaselostuksen mukaan tavoitteena on toteuttaa maisemaltaan ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen alue, joka asettuu luontevasti rinnemaastoon, muodostaa vetovoimaista kaupunkitilaa ja liittyy toiminnallisesti ja tilallisesti ympäristöönsä. Suunnittelussa otetaan huomioon alueen liittyminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Tavoitteena on myös rakentaa toimivat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet Kustaa Vaasan tieltä sekä Vallilanlaakson suunnasta Kumpulanmäelle. Asemakaavan muutos pohjautuu Senaatti-kiinteistöjen, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n ja Helsingin kaupungin yhteisesti järjes-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

tämän arkkitehtuurikutsukilpailun voittaneen ehdotuksen ”Kaupungin porteilla –Tiedon portailla” (Schauman & Nordgren Architects Oy, MA-SU Planning Oy ja Schauman Arkkitehdit Helsinki Oy) pohjalta.

Esillä olevassa asemakaavaehdotuksessa on tavoitteiden mukaisesti useita erilaisia korttelialueita. Kortteli 24973 on ilmasto- ja merentutkimuslaitos Dynamicumin ja siihen liittyvien piha-alueiden ja Erik Palmenin aukion osalta nykyiseen tapaan osoitettu hallinto- ja tutkimuslaitosrakennusten korttelialueeksi YH-1. Osalta, jolla voimassa olevassa asemakaavassa sijaitsee joukkoliikenteelle ja pysäköinnille osoitettu alue, on esitetty muutettavaksi autopaikkojen korttelialueeksi LPA, jolla rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerrosluku on viisi. Paikalle rakennettavaan paikoitustaloon on siten tarkoitus keskittää alueen pysäköinti. Uusi kortteli 24979 on olemassa olevan kiihdytinlaboratorion osalla Dynamicumin tapaan hallinto- ja tutkimuslaitosrakennusten korttelialuetta YH-1 ja sen viereen on päiväkodin rakentamisen mahdollistamiseksi esitetty uusi tontti julkisten lähipalvelurakennusten korttelialuetta YL, jolla suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Myös Kumpulan kartanon entiselle leipomorakennuksen osalle on esitetty uusi korttelialue 24980, jonka käyttötarkoitus on asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue AL. Olevalla rakennuksella on nykyiseen tapaan suojelumerkintä sr-2. Pietari Kalmin kadun ja kiihdytinlaboratorion ja Kustaa Vaasan tien väliselle vyöhykkeelle esitetään puolestaan viittä uutta asuinkerrostalojen korttelialuetta AK ja aivan suunnittelualueen pohjoiskulmaan toimitilarakennusten korttelialuetta KTY. Näistä muodostettaisiin uudet korttelit 24981, 24982, 24983, 24984 ja 29985. Asemakaava-alueen eteläosa on määritelty puistoksi ja asuinkerrostalokortteleiden väliset tilat istutettavaksi alueen osaksi, yleiselle jalankululle varatuiksi alueen osiksi ja portaiksi, joiden sijainti on merkitty ohjeellisena. Korttelia 24983 lukuun ottamatta asuinkerrostalojen korttelialueilla rakennusalat on merkitty siten, että kortteleista muodostuu umpikortteleita. Suurin sallittu kerrosluku rakennuksissa vaihtelee Pietari Kalmin kadun varren kuudesta Kustaa Vaasan tien puolelle osoitettuun kahdeksaan ja toimitilarakennusten korttelialueen yhdeksään.

Kaupunkikuvaa ja rakennusten ilmettä ohjataan useilla määräyksillä. Rakennusten ulkoasusta ja materiaaleista määrätään mm. seuraavaa: ”Pietari Kalmin kadun varrella rakennuksen maantasokerroksen on oltava julkisivuiltaan paikalla muurattua poltettua tiiltä. Ylempien kerrosten on oltava julkisivuiltaan puuverhottuja. Kustaa Vaasan tien varrella rakennuksen kolmen alimman kerroksen on oltava julkisivuiltaan paikalla muurattua poltettua tiiltä. Ylempien kerrosten on oltava julkisivuiltaan puuverhottuja. LPA-korttelialueella rakennuksen on oltava julkisivuiltaan puuta. Julkisivun on oltava umpinainen tonttia 24973/7 vasten. Rakennus tulee liittymäkohdissa sovittaa yhteen naapurirakennusten kanssa. Tontin rajaseinässä saa olla ikkunoita ja muita aukkoja, jollei

naapuritontilla ole tällä kohdalla rakennusala. Korttelin 24983 asuinrakennuksissa on oltava harjakatto, jonka on oltava konesaumattua peltiä. Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa katolle erillisiin rakennusosiin. Kadun ja puiston puoleisilla julkisivuilla parvekkeet tulee rakentaa sisäänvedettyinä yhtenäistä julkisivupintaa muodostavina. Parvekkeita ei saa kannattaa maasta." Pihoista ja ulkoalueista määrätään mm. seuraavaa: "Päiväkoti tulee sijoittaa tontille siten, että kalliota säästyy mahdollisimman paljon... Tonttia ei saa aidata. Liittyminen puistoon, katualueeseen tai toiseen tonttiin tulee toteuttaa saumattomasti. Suuret tasoerot tulee rakentaa terassein, joihin liittyy istutuksia. Tukimuurien on oltava luonnonkivipintaisia tai paikalla valettuja... Rakentamatta jäävät tontinosat, joita ei käytetä pelastusteinä, kulkuteinä, leikki- ja oleskelualueina, tulee istuttaa... Tontti- ja katualueilla louhinnan määrä tulee minimoida ja huomioida maastonmuodot." Lisäksi ääneneristykseen ja meluntorjuntaan sekä hulevesien hallintaan liittyen on paljon määräyksiä.

Suunnittelualueeseen ja sen läheisyyteen nivoutuu ja kytkeytyy siten hyvin monenlaisia kulttuurihistoriallisia arvoja. Kaava-alueen eteläosa on maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Helsingin empire-keskusta ja kivi kaupunki. Tälle alueelle sijoittuvat Vallilan siirtolapuutarha ja Kumpulan kartanon alue. Vallilan siirtolapuutarha on suojeltu asemakaavalla (RP/s) ja on kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteen kannalta arvokas siirtolapuutarha-alue, jolla ympäristö säilytetään. Kulttuurihistoriallisesti hyvin merkittävä on 1840-luvulta lähtien rakentunut Kumpulan kartanon alue, jolla toimii vuonna 2009 yleisölle avattu Kumpulan kasvitieteellinen puutarha osana Luonnontieteellistä keskusmuuseota. Kumpulan kartanon rakennukset ovat pääosin suojeltuja. Lännessä kaava-alue on pieneltä osin maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Käpylä-Koskela asuntoalue, joka on 1900-luvun alkuvuosikymmenten edustava ja yhtenäisenä säilynyt asuinalue. Hämeentie lukeutuu Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöihin ja on Helsingin vanhimpia historiallisia katutiloja. Kuntähdän kenttä on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä virkistysalue ja puisto. Kumpulanmäen laella sijaitsee Helsingin yliopiston eksaktien luonnontieteiden tutkimuksen ja opetuksen keskus.

Asemakaavan muutoksen aiemmissa vaiheissa kaupunginmuseo on tuonut esiin edellä mainittuja suunnittelualueen arvoja ja erityisesti korostanut suunnittelualueen laajaa maisemallista merkitystä Kumpulan kartanon ja Vallilanlaakson viheralueiden suuntaan sekä pitkälle Hämeentielle ja Kustaa Vaasan tielle päin. Kumpulanmäen alue näyttäytyy laajalti ennen kaikkea hyvin vehreänä ja puustoisena, maisemaa pehmentävänä rinteinä. Kumpulanmäki on kulttuurimaisemaa ja näkymänä historiallinen, ikuistettu Kumpulan kartanoa kuvaaviin maalauksiin jo yli 150 vuotta sitten. Kaupunginmuseo pitää näin ollen erityi-

sen tärkeänä, että suunnittelualueen eteläkärjessä sijaitseva Nylanderinpuiston maisema- ja kaupunkikuvassa ja kaupunkitilallisesti merkittävä puustoinen rinne säilyy eheänä ja mahdollisimman laajana. Kaavaselostuksessa todetaan, että rakentamisen keskittämällä Kustaa Vaasan tien varteen turvataan metsäverkoston alueellisen yhteyden toteutuminen kaava-alueen eteläosassa ja säilytetään suurin osa Nylanderinpuiston arvometsästä. Uudet korttelialueet ylettyvät osittain myös Nylanderinpuistoon. Kokonaisuudessaan puiston laajuus kasvaa voimassa olevien asemakaavojen puistoksi määriteltyyn alueeseen nähden. On kuitenkin todettava, että nykyisellään YOT-korttelialueeseen kuulu melko laajoja istutettavaksi määriteltyjä alueita tai muutoin rakentamattomana ne ovat viheralueen luonteisia. Puistoalueiden kannalta positiivinen muutos on voimassa olevan asemakaavan mukaisen joukkoliikennekadun ns. Pietari Kalmin kadun jatkeen poistaminen ja muuttaminen puistoalueeksi, mikä puolestaan edesauttaa Kumpulanlaakson puistoalueen kehittämistä.

Kaupunginmuseo on jo aiemmin todennut, että Kumpulanmäen vahvaa ja laajalle vaikuttavaa vehreää ominaisluonnetta tulee kunnioittaa myös asumista ja toimitilaa tarjoavien uudisrakennusten korttelirakennetta ratkaistaessa ja rakennusten sijoittelua suunniteltaessa. Näin ollen puustoista metsää ja luonnonkallioita tulee kaupunginmuseon näkemyksen mukaan säilyttää rakennusten välissä ja osana myös Kustaa Vaasan tien katutilaa ja sieltä avautuvia näkymiä. Kaavaselostuksessa todetaan, että Kustaa Vaasan tien puoleisten kortteleiden väliset porrasyhteydet ja muut katualueet toteutetaan mahdollisimman vehreinä. Samalla katualueilla säilytetään alueelle leimallisia kalliopaljastumia ja kalliroleikkauksia. Tiiviin korttelirakenteen vuoksi rinteeseen olemassa olevaa puustoa on haastavaa säilyttää, joten Kustaa Vaasan tielle tuodaan vehreyttä porrasyhteyksien sekä rakennusten edusalueiden istutuksilla. Alueelle leimallisten kalliroleikkausten ja kalliopaljastumien säilyttäminen on mahdollistettu mitoituksessa. Kaupunginmuseo kuitenkin toteaa, että nyt esillä olevassa ehdotuksessa uusien asuinkerrostalokortteleiden ja Kustaa Vaasan tien väliin varsinaisesti istutettavaksi alueen osaksi on määrätty ainoastaan osittain korttelin 24984 edustaa ja hyvin pieneltä osin korttelin 24985 edustaa. Muiden kortteleiden ja Kustaa Vaasan tien välitila on pääosin yhdistettyä jalankululle ja pyöräilylle sekä pelastus- ja huoltoajolle varattua alueen osaa, johon on määrätty vain muutamia istutettavia puita ohjeellisiin sijainteihin. Katutilan vehreä luonne ei tällä ratkaisulla tule säilymään, vaikka asuinkerrostalokortteleiden väleihin istutettavia alueiden osia ja istutettavaksi määrättyjä puita onkin osoitettu. Kaupunginmuseo on esittänyt myös uudisrakennuksien toteuttamista esitettyä pienimittakaavaisempaan ja niin etteivät uudisrakennusten julkisivut nouse muurimaisen korkeina seinäminä Kustaa Vaasan tien reunalla. Kaavaselostuksen mukaan: ”Kus-

taa Vaasan tien varren luonne muuttuu metsäisestä rinteestä kaupunkimaiseksi korttelialueeksi kun 6-8 kerroksisten rakennusten umpikorttelit nousevat Kustaa Vaasan tieltä Pietari Kalmin kadulle. Rakennukset on sovitettu rinteeseen ja maaston mukaan porrastuvat asuintalot säilyttävät rinteeseen näkyvänä elementtinä kaupunkikuvassa. Tutkapallo nousee edelleen rakennusten yläpuolelle.” Pietari Kalmin kadun varren muutos pysäköintikenttien ja metsän rajaamasta katutilasta rakennuksiin ja katupuin rajatuksi kaduksi ei näyttäyty yhtä merkittävänä. Muutoksen tulee kuitenkin pysyä puuston latvusten takana niin, ettei se mäen laelta nouse kaukonäkyymiin.

Asemakaavahankkeen aluerajauksen eteläosassa sijaitsee muinaismuistolain (1963/295) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös Gumtåkt torp (muinaisjäänösrekisterin kohde 1000017308). Kyseessä on Gumtåktin torpan paikka kalliomäen etelärinteellä, missä on havaittavissa terasseja ja rakennuksen pohjia. Kaavaehdotuksessa muinaisjäänösalue on huomioitu merkitsemällä se kaavakarttaan sm-merkinnällä ja asianmukaisella kaavamääräyksellä. Muinaisjäänös säilytetään osana puistoa. sm-alueelle Nylanderipuiston kaakkoisosaan on merkitty myös joitakin uusia polkulinjoja. Kaavaehdotukseen liittyvässä aineistossa mainitaan, että puistoalueen nykyistä polustoa parannetaan ja linjataan osin uudestaan siten, että kävelyreitit mahdollistavat helpon pääsyn Kumpulanmäeltä Jyrängöntielle ja edelleen Vallilanlaaksoon. Puistoon on osoitettu myös uusi esteetön kävelyreitti sekä pohjois-eteläsuuntainen polku portaineen. Polkujen toteuttamisessa pyritään hyödyntämään olemassa olevaa polustoa, mikä on hyvä lähtökohta. Kaavan toteuttamisella saattaa siis olla vähäisiä vaikutuksia muinaisjäänöksen. Mikäli polkujen ja niihin liittyvän valaistuksen toteuttamisella on vaikutuksia sm-alueelle, on suunnitelmista neuvoteltava kaupunginmuseon kanssa tarvittavien tutkimusten ja suojelualueelle sopivien rakennustapojen selvittämiseksi.

Kaupunginmuseo on useaan kertaan todennut, että suunnittelualueella sijaitsevat arkeologiset kohteet ja suunnittelualueen sijoittuminen ja rajautuminen kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaiden alueiden nivelkohtaan sekä maiseman merkitys ja vaikutus hyvin laajalti ympäristöönsä edellyttää suunnittelulta ja kaavalliselta ratkaisulta herkkyyttä, jotta paikan henki ja oma erityisluonne saadaan muutoksesta huolimatta säilymään. Nylanderipuiston puoleisella osalla näiden tavoitteiden voidaankin katsoa esillä olevassa Kumpulanmäen asemakaavaehdotuksessa toteutuvan. Sen sijaan muutos Kustaa Vaasan tien varrella tulee kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta olemaan liian raju ja rakentamisen ja maaston muokkaamisen huomattavan määrän vuoksi myös peruuttamaton.

25.09.2024

Asia/7

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 24.6.2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 20.9.2019

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: 310 36501
anne.salminen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 20.10.2021 § 44

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12744 pohjakartan kaupunginosassa 24 Kumpula. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12744
Kaupunginosa: 24 Kumpula
Kartoituksen työnumero: 16/2021
Pohjakartta valmistunut: 9.6.2021
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/7

Nimistötoimikunta 02.06.2021 § 46

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Johtava arkkitehti Salla Hoppu esitteli.

Nimistötoimikunta päätti esittää alueelle seuraavia uusia nimiä:

Fyysikonrinne – Fysikerbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Geologinrinne – Geologbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Maantieteilijänkuja – Geografgränden

(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Matemaatikonrinne – Matematikerbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Peter Forsskålin polku – Peter Forsskåls stig

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Muistonimi. Kumpulan kartanossa lapsuusvuotensa viettäneiden filosofian professori, luonnontutkija, kasvitieteilijä, tutkimusmatkailija, painovapauden puolustaja Peter Forsskålin (1732–1763) mukaan. Nimistötoimikunta on käsitellyt Peter (myös Petter, Pehr, Petrus)

25.09.2024

Asia/7

Forsskålin muistamista koskevia aloitteita 15.9.2004 ja 17.2.2016. Vaihtoehtoisista etunimistä ja myös sukunimestä on valittu Kansallisbiografia- ja Nationalencyklopedin-verkkojulkaisuisissa esiintyvä muoto.

Lisäksi nimistötoimikunta päätti esittää alueelle yhden vaihtoehtoisen nimiparin, josta kaavoittaja voi valita suunnitelman edettyä kohteelle sopivimman nimen:

Ilmatieteilijänaukio – Meteorologplatsen

(aukio)

Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

tai

Ilmatieteilijänpuistikko – Meteorologparken

(puisto)

Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

8

Valtion tukemaan asuntotuotantoon vuokrattujen tonttien maanvuokrasopimusten muuttamisen periaatteet peruskorjaustilanteessa

HEL 2024-008113 T 10 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto vahvistaa seuraavat valtion tukemaan asuntotuotantoon vuokrattujen asuntotonttien maanvuokrasopimusten muuttamisen periaatteet peruskorjaustilanteessa:

1. Vuokra-aikaa jatketaan enintään 40 vuotta, mikäli se on valtion tukeman kohteen peruskorjausta varten otettavan valtion korkotukilainan kannalta tarpeen
2. Maanvuokra säilyy sopimuksessa sovitulla tasolla alkuperäisen vuokra-ajan päättymiseen saakka, minkä jälkeen kaupungilla on oikeus tarkistaa maanvuokraa ko. ajankohdan käypään arvoon, ellei sille ole Ara-kohteiden tonttihinnoitteluun liittyviä tai muita esteitä
3. Muuten noudatetaan olemassa olevan sopimuksen ja toimivaltaisen viranomaisen mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijän perustelut

Tausta

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (Ara) on valtion virasto, joka myöntää asumiseen ja rakentamiseen valtion tukia ja avustuksia. Ara tarjoaa korkotukea asuintalojen perusparannuksiin hankkeille, joilla pidennetään kiinteistöjen käyttöikää sekä parannetaan asunto-oloja. Korkotukilainat ovat lainoja, joissa valtio osallistuu lainan korkokustannuksiin.

Vuokra- ja asumisoikeustalojen perusparannushankkeet on mahdollista rahoittaa Aran myöntämällä korkotukilainalla.

Ara on aikaisemmin edellyttänyt kaupungin vuokratonteilla olevilta kohteilta, että niiden maanvuokrasopimukset ovat voimassa vähintään 30 vuotta lainan myöntämisestä.

Ara on muuttanut käytäntöään siten, että rahoituksen saamiseksi maanvuokrasopimuksen vuokra-ajan tulisi olla voimassa vielä 5 vuotta lainan takaisinmaksun jälkeen. Tämän vuoksi nykyinen menettelytapa, jossa vuokra-aikaa jatketaan 30 vuodella, ei enää ole riittävä.

Toimivalta

Kaupunginvaltuusto vahvistaa hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 8 kohdan mukaan yli 30 vuoden pituisten maanvuokrasopimusten yleiset vuokrausperiaatteet.

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kaupunkiympäristölautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, jonka mukaan viranhaltija päättää antaa vuokralle toimialan hallinnassa olevia kiinteistöjä yli 30 vuoden määräaikaisin maanvuokrasopimuksin tai toistaiseksi voimassa olevin maanvuokrasopimuksin, joissa on yli yhden vuoden irtisanomisaika, jos kaupunginvaltuusto on vahvistanut yleiset vuokrausperiaatteet.

Kaupunkiympäristölautakunta on 4.4.2023 § 194 siirtänyt kiinteistöjen yli 30 vuodeksi vuokralle antamista koskevaa toimivaltaa viranhaltijoille.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 2.2.2022 § 22 Asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleiset periaatteet, jotka koskevat kaupunkiympäristölautakunnan soveltamisohjeiden 29.3.2022 § 199 mukaan uudisrakennettavia tai uudisrakentamiseen rinnastettavia tontteja ja kiinteistöjen osa-alueita, joille laaditaan maanvuokralain 3 luvun mukainen asuntoalueen maanvuokrasopimus. Periaatteet eivät koske voimassa olevia maanvuokrasopimuksia tai niiden jatkamista.

Ehdotettu muutos

Kaupunginvaltuuston tulisi hyväksyä yleiset vuokrausperiaatteet voimassa olevien vuokrasopimusten jatkamiselle, jotta kaupunkiympäristölautakunnalla tai päättämällään viranhaltijalla olisi oikeus jatkaa valtion tukemaan asuntotuotantoon vuokrattujen rakennettujen asuntotonttien vuokra-aikaa 40 vuodella, silloin, kun se on tarpeen valtiontukeman kohteen peruskorjausta varten otettavan valtion korkotukilainan kannalta.

Kaupunkiympäristölautakunnan tarkoitus on, että se ei enää käsittelee yksittäisten Ara-tonttien vuokra-aikojen jatkamisia perusparannustilanteiden sitä edellyttäessä, vaan toimivaltaa delegoimalla hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisesti maanvuokrasopimusten jatkaminen tapahtuisi viranhaltijapäätöksin.

Vuokran määrä muutoksessa

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 8.12.2020 § 725 muuttaa kaupunginhallituksen 1.4.2019 § 220 hyväksymien tontinluovutuslinjausten soveltamisohjeen 3.2 c-kohtaa vähäisesti siten, että jatkettaessa tontin

vuokra-aikaa vuokrasopimukseen tehtävin muutoksin kesken vuokra-kauden tontin maanvuokraa ei tarkisteta vuokra-ajan jatkamisen yhteydessä, vaan vasta siinä yhteydessä, kun alkuperäinen vuokra-aika olisi päättynyt.

Jatkettaessa tontin vuokra-aikaa vuokrasopimukseen tehtävin muutoksin kesken vuokra-kauden, tontin maanvuokraa ei tarkisteta vuokra-ajan jatkamisen yhteydessä, vaan vasta silloin, kun alkuperäinen vuokra-aika päättyisi.

Näin ollen maanvuokra säilyy sopimuksessa sovitulla tasolla alkuperäisen vuokra-ajan päättymiseen saakka, minkä jälkeen kaupungilla on oikeus tarkistaa maanvuokra ko. ajankohdan käypään arvoon, ellei sille ole Ara-kohteiden tonttihinnoitteluun liittyviä tai muita esteitä. Vuokranantajalla on oikeus alkuperäisen sopimuskauden päätyttyä määritellä tai tarvittaessa määrätä myös esimerkiksi vuokra-aika ja muut sopimusehdot kaupunginvaltuuston ja kaupunkiympäristölautakunnan tuolloin voimassa olevien päättyvien tonttien uudelleen vuokraamista koskevien myöhemmin erikseen tehtävien päätösten sekä tuolloin käytössä olevan asuntoalueen maanvuokrasopimuslomakkeen ehtojen mukaisesti. Edellä mainitut vuokrien korotukset tulee tehdä kuitenkin Aran vahvistamaan kohtuulliseen hintatasoon.

Muuta

Ehdotettu menettelytapa mahdollistaa vuokra- ja asumisoikeustalojen perusparannushankkeiden rahoittamisen jatkossakin Aran myöntämällä korkotukilainalla.

Maanvuokrasopimusten jatkaminen rajataan koskemaan vain Ara-rahoitteisia perusparannushankkeita. Muiden kuin Ara-sääntelyn piirissä olevien kohteiden vuokra-ajan jatkaminen tapahtuisi kuten ennenkin.

Olemassa olevan sopimuksen ja toimivaltaisen viranomaisen mahdollisesti päättämiä lisäehtoja ovat maaperään liittyviä vastuukysymyksiä tarkentava maaperäehto ja maanlämmön käyttämistä mahdollistava maalämpöehto.

Tontit, joita tässä tarkoitetaan, ovat pääasiassa Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle vuokrattuja vanhoja tontteja.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi yksimielisesti asian 13.8.2024 § 366.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

25.09.2024

Asia/8

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi
Anni Hautala, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 23775
anni.hautala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit
Tontit-yksikkö

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 557

HEL 2024-008113 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto vahvistaa seuraavat valtion tukemaan asuntotuotantoon vuokrattujen asuntotonttien maanvuokrasopimusten muuttamisen periaatteet peruskorjaustilanteessa:

1. Vuokra-aikaa jatketaan enintään 40 vuotta, mikäli se on valtion tukeman kohteen peruskorjausta varten otettavan valtion korkotukilainan kannalta tarpeen
2. Maanvuokra säilyy sopimuksessa sovitulla tasolla alkuperäisen vuokra-ajan päättymiseen saakka, minkä jälkeen kaupungilla on oikeus tarkistaa maanvuokraa ko. ajankohdan käypään arvoon, ellei sille ole Ara-kohteiden tonttihinnoitteluun liittyviä tai muita esteitä
3. Muuten noudatetaan olemassa olevan sopimuksen ja toimivaltaisen viranomaisen mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Käsittely

16.09.2024 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Tuula Saxholm

Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

25.09.2024

Asia/8

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi
Anni Hautala, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 23775
anni.hautala(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 13.08.2024 § 366

HEL 2024-008113 T 10 00 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että

1. Asuntotonttien maanvuokrauksesta päättävä toimivaltainen viranhaltija oikeutetaan jatkamaan asuntotonttien maanvuokrasopimuksia enintään 40 vuodella, mikäli se on valtion tukeman kohteen peruskorjausta varten otettavan valtion korkotukilainan kannalta tarpeen.
2. Kohteen rakennusoikeuden määrällä ei ole toimivaltaa rajoittavaa vaikutusta.
3. Maanvuokra säilyy nykyisellä tasolla alkuperäisen vuokra-ajan päättymiseen saakka, minkä jälkeen kaupungilla on oikeus tarkistaa maanvuokraa ko. ajankohdan käypään arvoon, ellei sille ole Ara-kohteiden tonttihinnoitteluun liittyviä tai muita esteitä.
4. Muuten noudatetaan olemassa olevan sopimuksen ja toimivaltaisen viranhaltijan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Anni Hautala, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 23775
anni.hautala(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/9

9

Pohjoismaisen yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Pohjoismaisen yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen 7.2.2024 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 7 691 brm² ja enimmäishinta arvonnalisäverottomana on 29 360 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Pohjoismaisen yhtenäiskoulun nykyiset tilat Käpylässä osoitteessa Louhentie 3 ovat tekniseltä kunnoltaan ja toiminnoiltaan mittavan perusparannuksen tarpeessa. Tilat ovat myös riittämättömät koulun käyttöön, eivätkä ne kaikilta osin vastaa toiminnallisia tavoitteita.

Käpylän, Koskelan ja Kumpulan osa-alueilla 7–15-vuotiaiden suomen tai muun kielisten lasten määrän ennustetaan nousevan vuoteen 2037 mennessä noin 120 lapsella verrattuna 2022 toteumaan. Pohjoismaisen yhtenäiskoulun perusopetustoimintaa varten tarvitaan tiloja luokille 1–9 ja erityisopetustoimintaa varten kahdelle erityisluokalle (1 tuettu erityisluokka, 1 alueellinen erityisluokka). Lisäksi koulun tiloihin tarvitaan ajanmukaisia tiloja henkilöstölle ja ruokahuollolle sekä yhteiskäyttöisiä tiloja asukas- ja iltatoimintaa varten.

Pohjoismaisen yhtenäiskoulun tilat palvelevat 365 oppilasta (tilanne 5/2024). Koulussa on 7. luokalta alkaen kotitalous- ja liikuntapainotus. Lisäksi koulussa järjestetään kaksikielistä Nordiska Skolan -opetusta, jossa painotetaan pohjoismaista yhteistyötä, yhdessä oppimista ja kestävää kehitystä.

Kasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta ja paikkojen riittävyyttä seurataan säännöllisesti alue- ja kaupunkitasolla. Palveluverkon suunnittelussa on otettu huomioon rakenteilla ja olemassa oleva tilakapasiteetti. Toimipisteen laajuudessa on huomioitu Nordiska Skolan -opetuksen tarpeet, koko palvelualueen pitkän tähtäimen kehitys sekä väestönuste, asuin- ja liikerakentaminen ja liikennejärjestelyt.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 27.2.2024, 45 § hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen.

Hankesuunnitelma

Pohjoismainen yhtenäiskoulu perusparannetaan ja sen yhteyteen rakennetaan laajennukset Nordiska Skolania ja koulun toiminnan kannalta keskeisiä tiloja varten.

Koulurakennus ja sen laajennukset suunnitellaan ja rakennetaan tämän päivän normaalia laatutasoa noudattaen voimassa olevien rakennusmääräysten sekä Helsingin kaupungin omien suunnitteluohjeiden mukaisesti. Tilat suunnitellaan terveellisiksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarpeen perusteella yhtenäiseen peruskouluun suunnitellaan tilapaikat yhteensä 675 lapselle. Perusopetustoimintaa varten järjestetään perusopetustilat luokille 1–9, aineopetusluokkia ja oppilashuoltotilat. Lisäksi järjestetään tilat painotettua liikunnan ja kotitalouden opetusta sekä kahta erityisopetusryhmää varten.

Perusparantamisen ja uudisrakentamisen myötä käyttöön saadaan ajanmukaiset ja viihtyisät tilat, joissa voidaan järjestää monipuolista toimintaa. Rakennukseen tulee ajanmukaisia tiloja henkilöstölle ja ruokahuollolle sekä yhteiskäyttöisiä tiloja asukas- ja iltatoimintaa varten.

Koulun piha-alueen toiminnallisuutta parannetaan uusilla liikunta- ja leikkivälineillä. Piha-alueen turvallisuutta parannetaan meluaidoin ja erottamalla huoltoliikenne koulun ulkoalueiden toiminnoista erilleen.

Hankkeen liikuntatilat on suunniteltu vastaamaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarpeita opetushallituksen mitoitussuosituksen mukaisesti ja koulun tilat mahdollistavat yhteisöllisyyden ja asukaskäytön lisäämisen alueella. Hankkeen tarvekuvausvaiheessa ei kuitenkaan ole kartoitettu kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan mahdollisia palvelu- ja liikuntaverkkosuunnittelun tarpeita alueella. Vuodesta 2023 alkaen tällainen läpikäynti on vakiinnutettu toimialojen yhteishankkeiden kaupunkiyhteiseen palveluverkkotyöskentelyyn ja nelivaiheisen talonrakentamishankkeen valmistelutyöhön.

Hankkeesta on laadittu 7.2.2024 päivätty hankesuunnitelma kaupunkiympäristön toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Hankkeen suunnittelun aikana on kuultu asiantuntijoina rakennusvalvontapalvelujen, kaupunginmuseon, ympäristöpalvelun ja pelastuslaitoksen edustajia, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstöä sekä esteettömyysasiamiestä.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osallistaminen

25.09.2024

Asia/9

Henkilöstö on osallistunut hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunniteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Osallistamisen myötä saatu palaute otetaan huomioon suunnitelmien laadinnassa. Henkilöstöä osallistetaan käyttäjäkokousten kautta myös suunnitelmien jatkokehittämiseen.

Hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on 7 691 brm², 6 251 htm².

Kustannukset

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä enintään 29 360 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa.

Koulun perusparannuksen arvonlisäverottomat rakentamiskustannukset ovat 16,16 milj. euroa, eli 3 391 euroa/brm² (4 766 brm²) ja laajennusosan arvonlisäverottomat rakentamiskustannukset 13,20 milj. euroa eli 4 513 euroa/brm² (2 925 brm²).

Tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Kokonaistilavuokra kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle on 2,1 milj. euroa vuodessa (28,0 euroa/htm²/kk) joulukuun 2023 kustannustasossa. Tästä pääomavuokran osuus on 22,5 euroa/htm² kuukaudessa. Neliövuokran perusteena on huoneistoala 6 251 htm².

Nykyinen sisäinen vuokra on noin 838 881 euroa vuodessa (17,68 euroa/htm²/kk). Neliövuokran perusteena on nykyinen vuokrattu huoneistoala 3 954 htm².

Vuokralaskelma on hankesuunnitelman teknisenä liitteenä. Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan urakkavaiheen kustannusten mukaan.

Ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Hankkeen rahoitus

Talousarvion 2024 liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa on hankkeen suunnittelulle ja toteutukselle varattu yhteensä 27,68 milj. euroa vuosiksi 2024–2033 siten, että hankkeen laajuus on 6 750 brm² ja toteutus on vuosina 2025–2027.

Hankkeen toteutuksen edellyttämä kasvanut rahoitustarve otetaan huomioon uuden rakentamishjelman valmistelussa.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

25.09.2024

Asia/9

Hankkeen toteutus- ja ylläpitovastuut ovat kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet- palvelukokonaisuudella.

Rakennustöiden on tarkoitus alkaa 6/2025 ja valmistua 6/2027.

Väistöilat

Koulun koko toiminta siirretään väistöiloihin perusparannuksen ja laajennuksen toteutuksen ajaksi (06/2025–06/2027). Kaupunginhallitus hyväksyi 2.10.2023, 591 § osoitteessa Mäkelänkatu 84 sijaitsevien tilojen vuokrauksen jatkamisen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen väistöilakäyttöön. Väistöilaratkaisu on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä.

Väistöilojen vuokra-arvio on 79 165 euroa kuukaudessa eli yhteensä noin 950 000 euroa vuodessa helmikuun 2024 kustannustasossa. Väistöilat tarvitaan perusparannuksen ja laajennuksen valmistumiseen saakka.

Väistöilojen kustannukset eivät sisälly hankesuunnitelmassa esitettyihin rakentamiskustannuksiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto sekä lapsivaikutusten arviointi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 14.5.2024, 108 § antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Lausunto on kokonaisuudessaan päätöshistoriassa.

Tilojen ja pihan toteutuksella varmistetaan lapsille turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. Liikenteen suunnittelulla varmistetaan lasten turvalliset kevyen liikenteen yhteydet rakennukseen ja sen lähialueille. Suunnittelussa on otettu huomioon lasten turvallinen siirtyminen lähialueen virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

25.09.2024

Asia/9

- 1 Hankesuunnitelma, Yhtenäiskoulun perusparannus ja Nordiska Skolan laajennus, 07.02.2024

Oheismateriaali

- 1 Hankesuunnitelman liitteet 1–7
2 Väistötiloja koskeva kaupunginhallituksen päätös 2.10.2023 § 591

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 532

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Pohjoismaisen yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen 7.2.2024 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 7 691 brm² ja enimmäishinta arvonnalisäverottomana on 29 360 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa.

02.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.05.2024 § 108

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Lausunto

25.09.2024

Asia/9

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 07.02.2024 päivätystä Yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelmasta (liite 1).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt 27.02.2024 osoitteen Louhentie 3 rakennettavan Yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen tarveselvityksen. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuuta kiinnitettävien tilojen valmistumiseen sovitussa aikataulussa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivotaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannuseuran ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124
sari.k.lehtonen(a)hel.fi
Kimmo Mustonen, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 23148
kimmo.mustonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 04.04.2024
§ 38

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Louhentie 3, 00610 Helsinki, Pysyvä rakennustunnus: 5838, Hankenumero: 2821P21527

Esitys

25.09.2024

Asia/9

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle osoitteeseen Louhentie 3, 00610 Helsinki toteutettavan Yhtenäiskoulun perusparannuksen ja Nordiska Skolan laajennuksen 07.02.2024 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäishinta-arvio arvonlisäverottomana on 29 360 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa ja laajuus on noin 7 691 brm² ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

Käsittely

04.04.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Juha Polvinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Hannu Seppälä

Lisätiedot

Juha Polvinen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 21291
juha.polvinen(a)hel.fi
Sonja Liljeblad, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 38472
sonja.liljeblad(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/10

10

Koskelan ala-asteen ja päiväkoti Herttuan perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Koskelan ala-asteen ja päiväkoti Herttuan perusparannuksen ja laajennuksen 12.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 5 668 brm² ja enimmäishinta arvonlisäverottomana on 26 450 000 euroa elokuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Koskelan ala-asteen ja päiväkoti Herttuan nykyiset tilat ovat kokonaisuudessaan laajan perusparannuksen tarpeessa. Lisäksi tilat ovat riittämättömät kasvavalle käyttäjämäärälle eivätkä ne kaikilta osin vastaa toiminnallisia tavoitteita. Käpylän, Koskelan ja Kumpulan alueen palveluverkkotarkastelussa on todettu tarve toteuttaa tilat yhteensä noin 250 varhaiskasvatusikäiselle päiväkoti Herttuaan ja 250 oppilaalle Koskelan ala-asteen kouluun.

Päiväkodin nykyinen tilapaikkojen määrä on noin 100 ja ala-asteen oppilasmäärä on noin 100. Koulu toimii osoitteessa Juhana-herttuan tie 13 ja päiväkoti osoitteessa Juhana-herttuan tie 13b.

Koskelan ala-asteen koululla on käytössään varsinaisten tilojen lisäksi lisätilat osoitteessa Käpylöntie 8. Perusparannuksen ja laajennuksen valmistuttua lisätiloista on mahdollista luopua.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 12.12.2023 § 283 hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen.

Hankesuunnitelma

Hankesuunnitelma koskee Koskelan ala-asteen ja päiväkoti Herttuan nykyisten rakennusten laajaa teknistä ja toiminnallista perusparannusta sekä uudisrakennuksena toteutettavaa laajennusta. Laajennus yhdistää perusparannettavat nykyiset rakennukset toiminnallisesti yhdeksi kokonaisuudeksi. Tilat suunnitellaan 250 perusopetuksen oppilaalle ja 250 varhaiskasvatusikäiselle lapselle.

Hankkeessa uusitaan talotekniset asennukset ja parannetaan energia-
tehokkuutta. Lisäksi korjataan vaurioituneet julkisivut, ikkunat ja vesi-
katto sekä kosteusvaurioituneita rakenteita. Hankkeen yhteydessä
ajanmukaistetaan tiloja ja varustetaan esteettömät tilat koulun ja päivä-
kodin toiminnalle.

Perusparannus ja laajennus suunnitellaan ja toteutetaan tämän päivän
normaalia laatutasoa noudattaen voimassa olevien rakennusmääräys-
ten sekä kaupungin omien suunnitteluohjeiden mukaisesti. Tilat suunni-
tellaan terveellisiksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi. Tiloilla mahdollistetaan
nykyisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan järjestämi-
nen. Perusparannuksen ja laajennuksen myötä käyttöön saadaan
ajanmukaiset ja viihtyisät tilat, joissa voidaan järjestää monipuolista
toimintaa.

Hankkeen edellyttämä asemakaavan muutos on saanut lainvoiman
huhtikuussa 2024. Asemakaavassa korttelialue on jaettu erikseen var-
haiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulun oppilaiden kesken alueisiin si-
ten, että koulun piha-alue sijoittuu jatkossakin Juhana-herttuan tien
puoleiselle osalle ja varhaiskasvatuksen nykyisen päiväkodin länsi- ja
pohjoispuolelle laajentuen nykyisen leikkipuiston alueelle. Päiväkodin ja
koulun piha-alueen toiminnot erotetaan toisistaan portilla varustetulla
aidalla.

Uudisrakennuksen ja perusparannettavan koulun välisen pihakannen
yhteyttä hyödynnetään koulun oppilaiden liikunta- ja toimintatilana. Pi-
hakannelta on yhteys uudisrakennuksen puku- ja pesutiloihin.

Tilat suunnitellaan siten, että niissä on mahdollista järjestää asukkaiden
ja paikallisten yhteisöjen toimintaa ja tapahtumia.

Piha-alueiden suunnittelussa säilytetään mahdollisimman paljon tontilla
olevaa kasvillisuutta, huomioidaan toiminnan tarpeet eri sääolosuhteis-
sa ja varmistetaan toimivat yhteydet lähiviheralueille.

Hankkeesta on laadittu 12.12.2023 päivätty hankesuunnitelma kaupun-
kiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteis-
työnä. Hankkeen suunnittelun aikana on kuultu asiantuntijoina raken-
nusvalvontapalvelujen, ympäristöpalvelujen, kaupunginmuseon ja pe-
lastuslaitoksen edustajia, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuo-
jelijun yhteistoimintahenkilöstöä sekä esteettömyysasiamiestä.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osallistaminen

Varhaiskasvatus-, perusopetus- ja kehittämisspalveluiden edustajat ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Henkilöstöä osallistetaan yleis- ja toteutussuunnitteluvaiheessa myös suunnitelmien jatkokehittämiseen käyttäjäkokousten kautta.

Hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on 5 668 brm², 4 929 htm².

Rakentamiskustannukset

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä enintään 26 450 000 euroa elokuun 2023 kustannustasossa.

Koulun perusparannuksen rakentamiskustannukset ovat noin 6,9 milj. euroa (4 726 euroa/brm²) ja päiväkodin noin 6,1 milj. euroa (4 507 euroa/brm²). Koulun ja päiväkodin laajennusosan kustannukset ovat noin 13,4 milj. euroa (4 689 euroa/brm²).

Hankkeen kustannuksia nostavat mm. kohteen erityispiirteistä johtuvat haastavat perustamisolosuhteet sekä laajat rakennus- ja talotekniset korjaustarpeet. Edellä mainittujen tekijöiden kustannusvaikutus on arvonlisäverottomana noin 930 000 euroa, joka sisältyy hankkeen kokonaiskustannuksiin.

Tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Perusparannettujen ja laajennettujen tilojen sisäinen kuukausivuokra on 29,8 euroa/htm². Tästä pääomavuokran osuus on 24,2 euroa/htm² ja ylläpitoavuokran osuus 4,1 euroa/htm² kuukaudessa. Kuukausivuokra on yhteensä noin 146 919 euroa ja vuosivuokra noin 1,8 milj. euroa vuodessa. Neliövuokran perusteena on huoneistoala 4 929 htm².

Koulun sisäisen vuokran osuus on noin 1,1 milj. euroa vuodessa (2 976 htm²) ja päiväkodin noin 700 000 euroa vuodessa (1 953 htm²).

Nykyinen koulun ja päiväkodin sisäinen vuokra on 18,9 euroa/htm² kuukaudessa eli noin 450 000 euroa vuodessa. Neliövuokran perusteena on nykyinen vuokrattu huoneistoala 1 980 htm².

Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan urakkavaiheen kustannusten mukaan. Ylläpitoavuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Hankkeen rahoitus

Talousarvion 2024 liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2024–2033 on hankkeen suunnittelulle ja to-

teutukselle varattu yhteensä 23,5 milj. euroa siten, että toteutus on vuosina 2026–2028.

Hankkeen toteutuksen edellyttämä kasvanut rahoitustarve otetaan huomioon uutta rakentamishjelmaehdotusta valmisteltaessa.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

Hankkeen toteutus- ja ylläpitovastuut ovat kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden tilat-palveluilla.

Rakennustöiden on tarkoitus alkaa 6/2026 ja valmistua 6/2028. Toiminta tiloissa alkaa tavoiteaikataulun mukaan 8/2028.

Väistötilat

Koskelan ala-asteen ja päiväkotin Herttuan toiminta osoitteessa Juhana-herttuan tie 13 siirtyy väistötiloihin perusparannuksen ja laajennuksen valmistumiseen saakka. Väistötilat järjestetään osoitteeseen Mäkelänkatu 84.

Kaupunginhallitus päätti 2.10.2023, 591 § Mäkelänkatu 84 tilojen vuokrauksen jatkamisesta perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen väistötilakäyttöön. Väistötilaratkaisu on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä tilojen käyttäjä osallistaen. Päätös on oheismateriaalissa.

Väistötilakokonaisuuden vuokra-arvio on 17,06 euroa/m² kuukaudessa eli noin 150 000 euroa vuodessa. Vuokra käyttäjää kohden määräytyy kulloisenkin väistövaiheen oppilas- ja lapsimäärän mukaan.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto sekä lapsivaikutusten arviointi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 14.5.2024 § 110 antanut hanke-suunnitelmasta puoltavan lausunnon. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että hanke vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että Mäkelänkadun väistötilojen sijaitessa varsin kaukana Koskelasta, kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikkein pienimmille oppilaille turvataan väistötilat Käpyläntieltä. Lausunto on kokonaisuudessaan asian päätöshistoriassa.

Tilojen ja pihan toteutuksella varmistetaan lapsille turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. Liikenteen suunnittelulla varmistetaan lasten turvalliset kevyen liikenteen yhteydet rakennukseen ja sen lähialueille. Suunnittelussa on otettu huomioon lasten turvallinen siirtyminen lähialueen virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin.

25.09.2024

Asia/10

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma Koskelan ala-asteen ja päiväkodin perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma 12.12.2023

Oheismateriaali

1 Hankesuunnitelman liitteet 1–6
2 Kaupunginhallituksen päätös 2.10.2023 § 591 väistötiloista

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 531

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Koskelan ala-asteen ja päiväkotin Herttuan perusparannuksen ja laajennuksen 12.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 5 668 brm² ja enimmäishinta arvonnalisäverottomana on 26 450 000 euroa elokuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.05.2024 § 110

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 12.12.2024 päivätystä Koskelan ala-asteen ja päiväkoti Herttuan hankesuunnitelmasta (liite 1).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen 12.12.2023. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuuta kiinnitettävän tilojen valmistumiseen sovitussa aikataulussa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivotaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuranan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että Mäkelänkadun väistötilojen sijaitessa varsin kaukana Koskelasta, kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikkein pienimmille oppilaille turvataan väistötilat Käpyläntieltä.

Käsittely

14.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sini Korpinen: Lisätään kappale:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että Mäkelänkadun väistötilojen sijaitessa varsin kaukana Koskelasta, kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikkein pienimmille oppilaille turvataan väistötilat Käpyläntieltä.

Kannattaja: Mirita Saxberg

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Sini Korpisen vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tommi Kantanen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 21663
tommi.kantanen(a)hel.fi

Sirpa Juuri, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 43226
sirpa.juuri(a)hel.fi

Kimmo Mustonen, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 23148
kimmo.mustonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 07.03.2024
§ 22

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Juhana-herttuantie 13, 00600 Helsinki, Pysyvä rakennustunnus: 6121 ja 6122, Hankenumero:
2821P21795

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle osoitteeseen Juhana-herttuantie 13, 00600 Helsinki toteutettavan Koskelan ala-asteen ja päiväkodin perusparannuksen ja laajennuksen 12.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäishinta arvonlisäverottomana on 26 450 000 euroa elokuu 2023 kustannustasossa ja laajuus noin 5 668 brm² ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

Käsittely

07.03.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Juha Polvinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

tekninen johtaja

25.09.2024

Asia/10

Kari Pudas

Lisätiedot

Juha Polvinen, projektiinjohdaja, puhelin: 09 310 21291
juha.polvinen(a)hel.fi
Sonja Liljeblad, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 38472
sonja.liljeblad(a)hel.fi

11

Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vihreiden valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoihin ja toteaa, että kantakaupungin kaupunkitilan kokonaisvaltainen tarkastelu lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta on tärkeää keskustan elävöittämiseksi. Niin puistojen, katujen, kulttuurilaitosten kuin ulkoliikuntapaikkojen on oltava esteettömiä ja viihtyisiä. Kaupunki on ottanut käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin, jolla toteutetaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja lainsäädännön edellyttämää lapsen edun arviointia. Kaupunkiympäristö ja keskusta, jossa lapset ja nuoret viihtyvät, on ympäristö, jossa kaikki viihtyvät.

Kaupunkiympäristön toimiala jatkaa työtään elämyksellisen leikkipuiston tai -paikan toteuttamiseksi keskustaan. Samalla toimiala jatkaa usean puiston peruskorjausten suunnittelua ja toteuttamista, joiden yhteydessä niissä sijaitsevia leikkipaikkoja ja -puistoja kunnostetaan. Myös uusien leikkipaikkojen toteuttamista jatketaan. Lisäksi toimiala edistää käveltävää kaupunkitilaa, joka tukee lasten ja nuorten turvallista liikkumista sekä luo paikkoja pysähtyä, oleilla ja leikkiä.

Kaupunginhallitus toteaa, että laadukkaat teemaleikkipuistot toimivat vetovoimaisena kohteena ja käyntikorttina sekä keskustalle että eri alueille ja houkuttelevat käyttäjiä keskustaan. Esimerkkinä Töölönlahden puiston kesäpuistokokeilussa toteutettu leikkipaikka on ollut erittäin suosittu. Kaupunginhallitus toteaa, että suunniteltaessa Töölönlahden puiston pysyviä uudistuksia tulee leikkipaikkaa laajentaa ja toteuttaa kunnianhimoinen ja seikkailuhenkinen leikkipaikka, joka houkuttelee eri-ikäisiä leikkiin. Alueelle on tärkeä mahdollistaa myös kahvilatoimintaa.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että suunniteltaessa leikkipuistojen peruskorjauksia ja uusia leikkipaikkoja tulee panostaa monipuolisuuteen ja etsiä ratkaisuja, joilla luodaan tarinallisia ja mielikuvitusta ruokivia leikkipaikkoja monen ikäisille lapsille.

Kaupunginhallitus toteaa myös, että Helsingissä on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamiseen, ulkoiluun ja harrastamiseen yhäaikaisesti.

Kaupunginhallitus kannustaa kaupunkiympäristön sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialoja tekemään yhdessä töitä esimerkiksi Annantalon edustan Annanpuistikon saamiseksi paremmin lasten, nuorten ja perheiden käyttöön, jolloin myös Annantalon toiminta voisi laajeta sisätiloista ulkoalueille.

Jotta lapset, nuoret ja perheet tulisivat jatkossa paremmin huomioiduiksi, on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän eri toimintojen sijoittamista lähekkäin sekä panostettava osallistamiseen, jotta lasten, nuorten ja perheiden tarpeet ja toiveet tulisivat kuulluiksi. Kaupunginhallitus kannattaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ehdotusta kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyöryhmälle ([HELY-ryhmä](#)) annettavasta toimeksiannosta tuottaa konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille.

Kaupunginhallitus näkee, että elämyksellisen kaupunkikeskustan kehittämisellä voidaan edistää myös Helsingin matkailua ja vetovoimaa ulkomaisille turisteille.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Ryhmäaloite 28.02.2024 Pasanen Amanda Vetovoimainen keskusta lapsille, nuorille ja perheille

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

25.09.2024

Asia/11

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

HELY-työryhmä

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 533

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: 1) Lisätään kappaleen 5 jälkeen:

Kaupunginhallitus toteaa, että laadukkaat teemaleikkipuistot toimivat vetovoimaisena kohteena ja käyntikorttina sekä keskustalle että eri alueille ja houkuttelevat käyttäjiä keskustaan. Esimerkkinä Töölönlahden puiston kesäpuistokokeilussa toteutettu leikkipaikka on ollut erittäin suosittu. Kaupunginhallitus toteaa, että suunniteltaessa Töölönlahden puiston pysyviä uudistuksia tulee leikkipaikkaa laajentaa ja toteuttaa kunnianhimoinen ja seikkailuhenkinen leikkipaikka, joka houkuttelee eri-ikäisiä leikkiin. Alueelle on tärkeä mahdollistaa myös kahvilatoimintaa.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että suunniteltaessa leikkipuistojen peruskorjauksia ja uusia leikkipaikkoja tulee panostaa monipuolisuuteen ja etsiä ratkaisuja, joilla luodaan tarinallisia ja mielikuvitusta ruokkivia leikkipaikkoja monen ikäisille lapsille.

Kaupunginhallitus toteaa myös, että Helsingissä on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti.

2) Lisätään kappeleen 7 jälkeen:

Kaupunginhallitus näkee, että elämyksellisen kaupunkikeskustan kehittämisellä voidaan edistää myös Helsingin matkailua ja vetovoimaa ulkomaisille turisteille.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

02.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2024 § 349

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin vihreän valtuustoryhmän aloitteessa esitetään, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Aloitteen mukaan osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Ryhmäaloite on kaupunkiympäristön toimialan tavoitteiden ja strategisten painopisteiden mukainen. Tarve elämyksellisen leikkipuiston tai -paikan toteuttamisesta on tunnustettu, ja sille tullaan etsimään paikka keskustasta.

Lausunto on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kesken sekä yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Lapset ja kaupungin julkinen ulkotila

Kantakaupungin vetovoima koostuu tiiviin rakenteen urbaanista toiminnallisesta monipuolisuudesta ja laadusta, elävästä katutasosta kivijalkooneen, julkisista tiloista, kaikille avoimista aukioista ja puistoista sekä viihtyisistä rannoista.

Lasten näkökulmasta leikkivälineiden rinnalla kaupunkitilassa voi myös olla kaupunkitaidetta, kiinnostavia elementtejä ja yksityiskohtia: sekä materiaaleja ja värejä, jotka kannustavat leikkisyyteen ja samalla kaikenikäisiä ihmisiä käyttämään kaupunkitilaa. Hyviä esimerkkejä ovat Amos Rexin kummut, joiden luona lapset ja nuoret viihtyvät tai kesäkatukeilut, joiden yhteydessä on tuotu leikkimistä ja lasten oleskelua tukevia elementtejä kaupunkitilaan. Kulttuurikeskusten, kuten Annantalon, ympäristöjen, aukoiden ja puistojen kehittämisessä on myös hyviä mahdollisuuksia elävöittää kaupunkitilaa yhteistyössä eri toimialojen kesken.

Keskustan elinvoimaprojektissa panostetaan käveltävään, turvalliseen ja viihtyisään kaupunkitilaan. Kävelyn edistäminen on nostettu keskustan strategiseksi vetovoimatekijäksi, ja se on huomioitu myös keskustavisiossa ja Helsingin kävelyn edistämishjelmassa. Käveltävyyden kehittäminen tukee lasten ja nuorten turvallista liikkumista, se luo paikkoja pysähtyä, oleilla ja leikkiä, sekä seurata mitä kaikkea kiinnostavaa ympäristössä tapahtuu. Tällainen kaupunkitila tukee myös leikkipaikkojen ja -puistojen sekä harrastuspaikkojen ulkopuolella lasten ja nuorten hyvää arkea.

Maankäytön keskustavisiossa vuodelta 2021 kehittämisen periaatteina on nostettu esille esimerkiksi seuraavia lasten ja nuorten sekä perheiden viihtyisyyttä tukevia suuntaviivoja: kaikki ovat tervetulleita keskustaan, keskusta on silmänkorkeudelta elävä, katutilan käyttöä priorisoidaan, keskustasta löytyy tapahtumapaikkoja ja keskustan kulttuurikeskittymää vahvistetaan. Kaavoituksella pyritään edistämään monipuolisia ja kaikille saavutettavia tiloja keskustassa.

Makasiinirannan alueelle on suunnitteilla sekä arkkitehtuuri- ja design-museo että uusi leikkipaikka. Rantaan osoitetaan leikkipaikka siten, että sen vieressä on mahdollisuus istuskella sekä kahvilaterassilla että penkeillä. Suunnitteluperiaatteet asettavat tavoitteeksi suunnitella ja rakentaa ulkotilat eri käyttäjäryhmiä varten laadukkaiksi ja viihtyisiksi. Makasiinirantaan saadaan uutta julkista rantaa. Tavoitteena on tehdä siitä toiminnallisesti monimuotoista sovitettuna alueen kulttuurihistorialliseen arvoon ja muihin vaatimuksiin.

Kaupunkiympäristölautakunnan 7.5.2024 hyväksymässä Helsingin uudessa arkkitehtuuriohjelmassa linjataan, että Helsingissä edistetään myös lapsilähtöistä kaupunkisuunnittelua.

Keskustan kehittämisessä tehdään yhteistyötä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Keskustassa on useita kaupungin toimijoita. Osana keskustan elävöittämistä ja kehittämistä vetovoimaisemmaksi tulee toimialojen tehdä tii-

vistä yhteistyötä ja edelleen kehittää koordinaatio- ja toimintamalleja nykyisiä selkeämmiksi.

Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähemmäksi, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaisesti. Keskustaan tulevan uuden leikkialueen sijaintia harkitaan jonkin jo olemassa olevan tai tulevan lapsia, nuoria ja perheitä palvelevan toimintopaikan tai -pisteen läheisyyteen.

Leikkipuistot ja viheralueet

Keskustassa ja sen lähialueilla on käynnissä tai käynnistymässä useita peruskorjauksia, joiden yhteydessä myös leikkipaikkoja ja -puistoja kunnostetaan. Näitä ovat esimerkiksi Kaisaniemenpuisto, Hesperianpuisto, Hesperian esplanadilla sijaitseva Taivallahden leikkipuisto, Töölönlahdenpuisto ja Sibeliuksenpuisto. Puistojen kunnostukset parantavat lasten, nuorten ja perheiden palveluja. Keskustan alueella käynnissä olevien ja käynnistyvien puistojen ja niihin liittyvien leikkipaikkojen peruskorjaushankkeiden lisäksi alueen asemakaavahankkeissa tutkitaan uuden, laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan. Myös Töölönlahden pohjoispuolella sijaitsevia alueita tarkastellaan uuden leikkiin varattavien paikkojen ja alueiden näkökulmasta.

Meneillään olevassa Töölönlahdenpuiston idea- ja konseptisuunnitelmassa haetaan laajasti yhteisiä tavoitteita Töölönlahdenpuiston suunnitteluun ja siihen, millainen puisto on tulevaisuudessa. Töölönlahdella korostuvat ympäristön ja luonnon merkitys sekä vehreyden lisääminen. Tämä edistää osaltaan lasten, nuorten ja perheiden viihtymistä keskustassa. Idea- ja konseptisuunnitelman valmistuu kesällä 2024. Tämän jälkeen alkaa varsinainen puistosuunnittelu. Nopeina toimenpiteinä kesäksi 2024 ja 2025 Töölönlahdenpuistoon lisätään kasvillisuutta ja uusia toimintapaikkoja. Puistoon tulee väliaikainen hiekka- ja vesileikkipiste.

Teemaleikkipuistot osana verkostoa: pilottikohde valmisteilla

Teema-ajattelua on hyödynnetty Helsingin mittavassa, noin 230 leikkipaikan ja lähes 70 leikkipuiston verkostossa aiemminkin.

Uusia leikkipuistotoja perustetaan harvakseltaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää ja vastaa leikkipuistojen ohjatusta toiminnasta, ja kaupunkiympäristön toimialan tehtäviin kuuluvat sekä leikkipuiston rakennusten että leikki- ja pelialueiden ja muun ympäristön suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito. Uusia leikkipaikkoja on toteutettu

viime aikoina uusien asuinalueiden puistoihin. Joka vuosi kunnostetaan useita leikkipuistoja ja -paikkoja, ja tulevaisuudessa teemallisuus otetaan Helsingissä entistä kokonaisvaltaisemmin osaksi leikkialueiden suunnittelukäytäntöjä.

Vuonna 2022 määriteltiin Helsingin leikkipalveluverkoston tavoitetila. Tavoitteena on täydentää verkostoa joko kehittämällä tai rakentamalla kaupunkiin noin kymmenen teemaleikkipuistoa tai -leikkipaikkaa, joissa jokaisella on oma leikkiin innostavaa teemansa. Se näkyy leikkivälineiden valinnassa ja alueen suunnittelussa.

Kaupunkiympäristön toimiala käynnisti tänä vuonna teemaleikkiverkoston tarkemman suunnittelun osana leikin palveluverkoston kehittämistä. Tämä työ valmistuu ensi syksynä. Työssä määritellään periaatteet koko kaupungin laajuiselle ja tasapuoliselle teemaleikin verkostolle. Koko kaupungin kattavan verkoston suunnittelussa tarkastellaan myös Helsinkiin jo rakennettuja teemallisia leikkipaikkoja ja -puistoja.

Teemaleikkipuistojen ja -paikkojen verkostotarkastelussa otetaan huomioon, että teemaleikkipuistot vaativat ylimääräistä resursointia, kuten esimerkiksi erikoisleikkivälineitä, osallisuusprosesseja, sekä teeman näkymistä puiston toiminnoissa.

Ensimmäinen uuden teemaleikkipuiston konseptin mukainen leikkipuisto valmistuu syksyllä 2024, kun Helsingin leikkipuistot täyttävät 110 vuotta. Tietokone-teemainen leikkipuisto Ruoholahti on suunniteltu yhteistyössä kirjailija, kuvittaja Linda Liukkaan ja maisema-arkkitehtitoimisto Näkymän kanssa. Puiston uniikkien leikkivälineiden toteuttajaksi valikoitui tanskalainen palkittu leikkivälinevalmistaja Monstrum.

Leikkipuisto Ruoholahti palvelee lasten lisäksi eri ikäisiä käyttäjiä. Se on julkisilla liikennevälineillä sujuvasti saavutettava kohde, jonne voi tulla tutustumaan tietokoneiden toimintaperiaatteisiin leikin avulla. Puiston suunnittelussa osallistettiin lapsiperheitä ja käyttäjiä useissa kohdin. Suunnittelun aikana järjestettiin verkkokysely kolmella kielellä, ja vastauksia saatiin 130. Suunnittelun aikana järjestettiin useita työpajoja leikkipuiston henkilökunnan ja lähikoulujen oppilaiden kanssa. Näin saatuja oppeja ja kokemusta hyödynnetään myös jatkossa suunniteltaessa leikkipuistoja.

Osallisuus suunnittelussa

Lapsilähtöisyyttä ja lasten osallisuuden vahvistamista osana Helsingin suunnittelua edistetään tällä hetkellä useissa kaupunkitasoisissa rakenteissa.

Helsingin kaupunki hakee parhaillaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustusta (LYK). Haussa ovat mukana kaikki kaupungin toimialat ja kaupunginkanslia. Keskeisessä roolissa LYK-työssä on lasten osallisuuden toteutuminen. Helsinki edistää kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten huomioon ottamista kaupungin toiminnassa ja kaupunkiympäristön suunnittelussa.

Helsinki kehittää käyttäjälähtöisen suunnittelun placemaking-mallia. Viimeksi on keskitytty kaupunkiuudistusalueiden julkisiin ulkotiloihin. Kaupunki on käynnistänyt yhdessä lasten ja nuorten kanssa useamman kaupunkitilan viihtyisyyttä parantavan kokeilun, jotka pohjaavat lasten ja nuorten kaupunkitilatutkimukseen.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistynyt Kävelyn edistämishjelman (KH 14.3.2022) yhtenä toimenpiteenä Käveltävien katutilojen suunnitteluohjeen laatiminen, jossa edistetään julkisten tilojen tasarvoista avautumista esimerkiksi nuorille suunnitelluilla oleskelupaikoilla. Lautakunta kehotti huomioimaan suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaisesti sen, että julkisiin ulkotiloihin on luotava myös erityisesti nuorille suunnattuja, houkuttelevia paikkoja kohdata ja viettää aikaa maksutta.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Amanda Pasanen: Lisätään lausuntoehdotukseen: "Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistynyt Kävelyn edistämishjelman (KH 14.3.2022) yhtenä toimenpiteenä Käveltävien katutilojen suunnitteluohjeen laatiminen, jossa edistetään julkisten tilojen tasarvoista avautumista esimerkiksi nuorille suunnitelluilla oleskelupaikoilla. Lautakunta kehottaa huomioimaan suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaisesti sen, että julkisiin ulkotiloihin on luotava myös erityisesti nuorille suunnattuja, houkuttelevia paikkoja kohdata ja viettää aikaa maksutta."

Kannattaja: Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasanen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Amanda Pasanen: Muutetaan lausuntoehdotuksen 13 kappaleen virke: "Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoita aiempaa enemmän ulkoliikuntapaikkojen ja leikkialueiden sijoittamisesta lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti."

Muotoon: "Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terrassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaisesti."

Kannattaja: Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövähti, johtava maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.06.2024 § 80

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuravan lausunnon:

Helsingin vihreä valtuustoryhmä esittää, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on erinomaiset valmiudet olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi sekä leikkipuiston ja mahdollisten muiden ideoiden toteuttamiseksi yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toivookin aloitteen etenevän konkreettisiin toimenpiteisiin hyvässä yhteistyössä kaupunkiympäristölautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että valtuustokauden alussa asetulle Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyöryhmä ydin-keskustan elinvoiman vahvistamiseksi -työryhmälle (HELY-ryhmä) annetaan toimeksiantona miettiä tarkempia konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Lisäksi lautakunta ehdottaa pitkäjänteisemmän suunnitelman toteuttamista lasten, nuorten ja perheiden huomioimiseksi osana keskustan kehittämisen suunnittelua.

Kaupungin toiminnan ja vastuiden osalta aloitteessa esitetty selvitys laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamisesta keskustaan kuuluu kaupunkiympäristölautakunnalle, joka antaa aloitteesta oman lausuntonsa.

Lapset, nuoret ja perheet kohderyhmänä keskusta-alueella

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa aloitteessa esiin nostetun lapsiperheille suunnattujen elämysten ja kysynnän tarpeen ja toteaa, että keskustan vetovoimaisuuden lisäämisessä on sisällöllisesti ja toiminnallisesti useita näkökulmia ja ulottuvuuksia. Siten lasten, nuorten ja perheiden osalta on ensiarvoisen tärkeää ja rauhassa pohdittava, miten heidän toiveensa ja tarpeet tulevat aidosti kuulluiksi ja huomioiduiksi. Osana Lapsiystävällinen kunta -työtä lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmän toimesta on tuotettu kaupungin yhteinen suunnittelutyökalu, joka on tukena lasten ja nuorten kuulemisessa ja lapsiystävällisessä palautteenkeruussa. Lisäksi osana Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä otetaan laajemmin käyttöön lapsivaikutusten arviointi, jolla toteutetaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja lainsäädännön edellyttämää lapsen edun arviointia.

Keskustan ja muidenkin alueiden ja toimintojen kehittämisessä on olennaista huomioida eri-ikäiset lapset, mikä edesauttaa kohdentamaan palveluita ja toimenpiteitä entistä tarkemmin kohderyhmien tarpeisiin. Nämä voivat olla melko pieniä ja yksinkertaisiakin asioita, kuten eväs- ja wc-tiloja, mutta sellaisia, joilla on merkitystä heidän kokemukseensa tilasta ja siellä viihtymisestä. Esimeriksi osana Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä on selvitetty alle kouluikäisten, 7–12-vuotiaiden, 13–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden näkemyksiä muun muassa siitä, mitä heidän näkemysten mukaan tulisi kotikunnassa kehittää. Lisäksi on kysytty, mitä tarpeita ja toiveita eri ikäisillä ja taustoista tulevilla lapsilla on. Osana suunnittelu- ja kehittämishankkeita on siis hyvä huomioida jo olemassa oleva tieto, jota voidaan rikastuttaa tapauskohtaisilla tarkentavilla lisätiedoilla.

Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa, että keskusta-alueen kehittämisessä nuoret tulee huomioida omana kohderyhmänä. Tällä hetkellä on tunnistettu, että nuoret viihtyvät kauppakeskukissa ja erityisesti aikuistuvat nuoret itäisessä kantakaupungissa, eikä keskusta-alueella ole nuorille vetovoimaisia paikkoja taikka alueita Oodiamin lukuun ottamatta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että keskusta-alueella tulisi olla nuorille tarjolla toiminnallisempia tiloja, niin sisällä kuin ulkona, jossa nuoret voisivat enemmän toimia omaehtoisesti. Lisäksi keskusta-alueella voisi järjestää enemmän nimenomaan nuorille kohdennettuja tapahtumia, jotka toisivat nuoria keskustaan.

Keskusta-alueen infrarakentamisen kehittäminen keskustan elävöittämiseksi

Keskustaa tarkasteltaessa ja kehitettäessä on hyvä huomioida ja tunnistaa keskusta kaikkien helsinkiläisten alueeksi. Parhaimmillaan keskusta tuo ihmisiä yhteen alueista ja taustoista riippumatta ja siten osaltaan ennaltaehkäisee segregatiota. Esimerkiksi keskustakirjasto Oodilla on tärkeä rooli nimenomaan kaikkia helsinkiläisiä yhteen tuovana paikkana, minkä vahvistaa sen käyntikertojen tämänhetkinen noin kahdeksan prosentin kasvu edelliseen vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuonna 2023 Oodi keräsi yhteensä 2 477 668 käyntikertaa. Kirjastot ovat avoinna kaikille ja tämän viestin vahvistaminen esimerkiksi eri kohderyhmien, kuten lasten, nuorten ja perheiden, tilankäyttötarpeita huomioimalla on kirjastopalveluille olennainen ja tärkeä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi 12.3.2024, § 33 Rikhardinkadun kirjaston tarveselvityksen, jossa todettiin, että hankkeessa tavoitellaan tilallisesti elämyksellistä kirjastoa, joka houkuttelee toiminnallaan ja palveluillaan kaikkia kaupunkilaisia, yhteistyökumppaneita ja kauempaakin tulevia vierailijoita. Hankkeessa laajennetaan erityisesti perheitä, lapsia ja nuoria palvelevien tilojen pinta-alaa ja huomioidaan paremmin heidän erikoistarpeensa. Kirjastossa halutaan myös tarjota enemmän tilaa lapsiperheiden palveluun. Kohderyhmää on osallistettu ja tarkoitus on kuulla heitä peruskorjaushankkeen edetessäkin.

Rikhardinkadunkirjastoa yhdessä Annantalon ja Oodin kanssa suunnitellaan toisiaan täydentäviksi, mikä mahdollistaa niiden hyödyntämisen alustana lasten ja nuorten palveluiden ekosysteemin toimijoille. Keskustassa sijaitseva lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo tavoittaa merkittävästi helsinkiläisiä ja on vakiinnuttanut paikkansa lapsiperheiden kulttuurin keskuksena. Vuonna 2023 Annantalo keräsi yhteensä 117 383 käyntikertaa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että Annantalon etupiha-alueita, Annanpuistikkoa, tulisi hyödyntää paremmin lasten, nuorten ja perheiden käyttöön, vastaten myös aloitteesta nostettuun toiveeseen toiminnan laajentamisesta sisätiloista ulkoalueille. Annantalon perusparannuskorjaus on tämänhetkisessä investointiohjelmassa aikataulutettu vuosille 2030–2032, mikä viimeistään mahdollistaisi tämän kaltaisten suunnitelmien toteuttamisen. Vastaavia mahdollisuuksia olisi Tori-korttelissa esimerkiksi kaupunginmuseon taikka kaupungintalon sisäpihoilla. Erityisesti kaupunginmuseon sisäpihan toiminnallisuutta toivottaisiin parannettavan lapsiperheet huomioiden toteuttamalla esimerkiksi placemaking-hanke yhdessä kaupunkiympäristötoimialan kanssa. Kaupunginmuseon Aleksanterinkadun toimipisteen käyntikerrat ovat kasvaneet noin kaksi prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ja vuonna 2023 se keräsi yhteensä 313 071 käyntikertaa.

Ryhmäaloitteessa esiin nostettu suunnitelma Töölönlahden puiston uudistamisesta ja ehdotus sen yhteydessä toteuttavasta vetovoimaisesta leikkipuistosta kuuluu kaupunkiympäristölautakunnan hallintaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Töölönlahden puiston kehittämisessä tulee huomioida sen luontoarvot sekä kulttuurihistoriallinen arvo, jonka osalta kaupungin museo on mielellään mukana suunnittelun eri vaiheissa toteuttaen perustehtävänsä helsinkiläisen kulttuuriympäristön vaalijana. Tämänhetkisisissä idea- ja konseptisuunnitelmissa korostuvat laatu ja elämyksellisyys, minkä lisäksi suunnittelussa mukana olevat toimijat tukevat vahvasti sitä, että alueesta tulee vetovoimainen paikka nimenomaan erityisesti lapsille, nuorille ja perheille. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan alueelle sijoittuvat toimijat, kuten keskustakirjasto Oodi sekä kaupungin sidosryhmät, kuten alueen taide- ja kulttuurilaitokset ovat mukana suunnittelutyössä, jolla tähdätään alueen elävöittämiseen.

Aloitteessa nostettu ajatus ulkoliikuntapaikkojen ja lasten leikkipuistojen sijoittamisesta lähekkäin siten, että lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaisesti on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkökulmasta kannatettava. Suunnittelussa tulee huomioida turvallisuusmääräykset, jonka osana pitää huomioida muun muassa leikkipaikkojen ja liikuntapaikkojen välinen riittävä turvaetäisyys. Lisäksi on hyvä todeta, että erityisesti keskusta-alueelle sijoittuu useita kaupungin toimijoita ja toimintoja ja siten osana keskustan elävöittämistä ja kehittämistä vetovoimaisemmaksi on olennaista tehdä tiivistä yhteistyötä toimialojen kesken ja kehittää yhteistyön koordinaatio- ja toimintamalleja nykyistä selkeämmiksi. Esimerkiksi kulttuurin ja vapaa-ajan liikuntapalvelukokonaisuuden sekä kaupunkiympäristötoimialan välillä puistossa sijaitsevien ulkoliikuntapaikkojen, kuten ulkokuntosalien ja kenttien, ylläpidon osalta tehdään jo yhteistyötä, mutta samanaikaisesti tarpeiden ja toiveiden lisääntyessä yhteistyön kehittäminen ja selkeyttäminen olisi perusteltua niin kaupungin kuin kaupunkilaistenkin näkökulmasta. Samoin toimialan sisäiset synergiaedut tulee huomioida, kuten esimerkiksi kirjaston rooli liikuntavälineiden lainaajana, mikä mahdollistaa kaikkien mahdollisuudet pelata ja harrastaa lähialueiden liikunta- ja ulkoilupaikoilla. Yleisestikin kaupungin palveluja tulisi toteuttaa mahdollisuuksien mukaan siten, että ne tukisivat ja täydentäisivät toisiaan tarjoten kaupunkilaisille mutkattoman asiakas- ja palvelupolun. Siten esimerkiksi mahdollisen keskustaan suunniteltavan leikkipuiston sijaintia tulisi harkita sijoitettavan jonkin jo olemassa olevan lapsille, nuorille ja perheille toimivan toimipisteen läheisyyteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että erilaisten pallokenttien lisääminen keskusta-alueella on perusteltua, sillä ne lisäävät mahdollisuuksia omaehtoisen liikunnan harrastamiselle. Koripallokenttiä taikka vastaavia kenttiä keskusta-alueella on esimerkiksi Oodin edessä sekä

Baanan eteläpäätyyn rakennettava uusi katukoripallokenttä, jotka molemmat ovat kaupunkiympäristötoimialan vastuulla, ja joiden toimivuutta tulee pohtia toimialojen yhteistyönä. Mahdollisten keskustaan suunniteltavien liikunnallisten toimintojen lisäämiseksi tulee hyödyntää kaupungin lähiliikuntapaikka- ja skeittipaikkaohjelmia, jotka on laadittu vuosille 2022–2032.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että mahdollisten uusien ulkokuntosalien toteuttamista keskustaan on todellisen käyttäjätarpeen näkökulmasta syytä harkita. Töölönlahdelle Linnunlaulun läheisyyteen aletaan rakentaa uutta ulkokuntosalia kesällä 2024, minkä lisäksi kahden muun Töölönlahdelle sijoittuvan ulkokuntosalin suunnittelu on käynnissä. Laajemmalla keskustaluueella löytyy ulkokuntosali Hieta-
lahden uimarannalta sekä Kaisaniemenrannasta. Lisäksi OmaStadi 2024 kierroksella toteutetaan 1–2 uutta ulkokuntosalia tai laajennetaan nykyisiä ulkokuntosaleja eteläisen suurpiirin alueella. Pingiksen pelamista voidaan helpottaa sijoittamalla pingispöytiä siten, että pingisvälineitä on mahdollista käydä lainaamassa läheisestä kirjastosta tai vastaavasta paikasta. Lähiliikuntapaikkaohjelmassa keskustan alueita Töölöä lukuun ottamatta ei ole tunnistettu nykyisen lähiliikuntapaikkaverkoston katvealueina.

Lausunnossa korostetaan myös turvallisen, viihtyisän ja leikkiin kutsuvan kävely-ympäristön tärkeyttä lapsille. Kaupungin strategiassa 2021–2025 kävelyn edistäminen on nostettu tärkeäksi keskustan vetovoimatekijäksi ja se on huomioitu myös keskustavisiassa sekä Helsingin ensimmäisessä kävelyn edistämishjelmassa. Toimenpiteiden toteuttamisvastuu on myös kaupunkiympäristötoimialalla, mutta kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala edesauttaa omalla asiantuntemuksellaan kaupunkiympäristön kehittymistä arki- ja hyötyliikkumista edistävään suuntaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että osana kävelykeskustan laajentamista ja muutenkin kävely-ympäristön kehittämisessä on tärkeää huomioida lapset, nuoret ja perheet. Suunnittelussa olisi hyvä huomioida ympäristön mahdollisuudet kaikenikäisten leikkiin ja fyysiseen aktiivisuuteen kannustamiseksi. Yksittäisenä onnistuneena esimerkkinä tällaisesta on keskustassa Amos Rexin yhteydessä olevat kumpareet, jotka keräävät kaiken ikäisiä kiipeilemään. Samoin kävelymatkat ja -etäisyydet tulisi nähdä mahdollisuuksina lisätä arkiliikkumista. Keskustaluueen kehittäminen elämykselliseksi ja kokemukselliseksi ympäristöksi palvelisi laajempaakin joukkoa, esimerkiksi matkailijoita ja turisteja tarjoten heille kokemuksia kaupunkitilassa. Lisäksi osana kävely-ympäristön kehittämistä on tärkeä huomioida esteettömyys ja saavutettavuus, jotka palvelevat myös lapsiperheitä.

Huhtikuussa 2024 käynnistettiin uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelukilpailu ja museon tuleva uudisrakennus tarjoaa houkuttelevan kohteen myös lapsiperheille osana Helsingin merellistä julkisivua Makasiinirannassa. Museo asettuu osaksi uutta eteläistä kaupunkia kiertävää rantareittiä ja tarjoaa mahdollisuuden sekä kävelykeskustan laajentamiseen, että myös tapahtumallisuuden kehittämiseen ulkotilassa.

Keskusta-alueen kulttuuri-, taide- ja tapahtumatuotannon kehittäminen keskustan elävöittämiseksi

Infrarakentamisen lisäksi tapahtumilla on merkittävä vaikutus virtojen suuntaamiseksi keskustaan. Keskusta-alue tarjoaa tälläkin hetkellä useita paikkoja järjestää ja toteuttaa erilaisia tapahtumia eri-ikäisille, minkä lisäksi Töölönlahden puistolle valmisteilla oleva idea- ja konseptisuunnitelma sekä peruskorjauksessa oleva Kaisaniemen puisto valmistuessaan edistävät ydinkeskustan tapahtuma-aluearjontaa monimuotoisille ja -kokoisille tapahtumille. Lisäksi kaupunkiympäristötoimiala on tehnyt suunnitelman tapahtumainfran parantamiseksi usealla keskusta-alueen torilla ja aukiolla, kuten Senaatintorilla, Narinkkatorilla, Kasarmitorilla sekä Kauppatorilla ja Mantan alueella Kukkatorilla. Työtä on tehty yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelukokonaisuuden sekä kaupunginkanslian elinkeino- ja viestintäosaston kanssa.

Aloitteessa on todettu keskustan omaleimaisuuden ja kiinnostavuuden lisäämisen olevan tärkeitä tekijöitä keskustan elinvoimaisuuden kannalta, mistä hyvänä esimerkkinä on LUX Helsingin kaltaiset tapahtumat. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa tämän ja toteaa, että erityisesti erilaiset ulkoilmatapahtumat tuovat ihmisiä yhteen ja luovat positiivisia kohtaamisia eri väestöryhmien välille, mihin perustuen myös eri ikäisten lasten ja nuorten sekä perheiden huomioiminen tapahtumien kohderyhminä on tärkeää. Kulttuuritapahtumien saavutettavuutta voisi parantaa kokeilemalla esimerkiksi teatterin, oopperan, baletin ja konserttien suoratoistoa isolta ruudulta kaupunkilaisille ulkoilmatapahtumana. Lisäksi olisi hyvä rakentaa matala, yksinkertainen lava kunta-laisten omaehtoista kulttuuria, muun muassa tanssi-, sirkus- ja musiikkiesityksiä varten. Lisäksi tulisi pohtia myös pienempiä ja kevyesti toteutettavia ratkaisuja, kuten viljelylaatikoita ja sähkökaappien maalauksia, jotka osaltaan monipuolistaisivat ja värittäisivät kaupunkitilaa tarjoten myös perheen pienemmille mahdollisuuden ihmettelylle ja ihastelulle.

Tällä hetkellä esimerkiksi Savoy-teatteri, ja sen osana Espan lava huomioi lapset, nuoret ja lapsiperheet tarjonnassaan, vaikka se ei olekaan toiminnan ydinkohderyhmä. Erityisesti Espan lavan maksuton alle

12-vuotiaille suunnattu runsas ohjelma toimii myös miljöönsä helppouden puolesta lapsiperheille. Perheitä kiinnostaa myös taidepainotteisen perusopetuksen ja lukioiden esiintymiset Espan lavalla. Myös Savoy-teatterin ohjelmassa on vuosittain lastenkulttuuria esimerkiksi musiikin ja elokuvien muodossa.

Parhaimmillaan tapahtumat, taide, kulttuuri ja muut kohtaamisia mahdollistavat tilat ja ympäristöt luovat syitä saapua keskustaan, tuottavat kohtaamisia ja isojakin ruuhkahuippuja ehkäisten siten myös segregaatiota. Kaupungin omien sekä kaupungin tukemien ja mahdollistamien tapahtumien ja kulttuuripalvelujen lisäksi merkittävä osa tapahtuma- ja kulttuuritarjonnasta on alan yksityisten yhteisöjen ja kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa, jonka helpottaminen on kaupungin elävöittämissen kannalta tärkeä tavoite.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo tärkeäksi, että kaupungin tapahtuma-, taide- ja kulttuurimyönteistä toimintakulttuuria vahvistetaan entisestään, ylläpidetään ja kehitetään sallivaa ja mahdollisuuksia tunnustava palveluasennetta kaupunkilaisten ja kumppanien kanssa sekä kehitetään kaupungin omia palveluja asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa huomioiden myös lapset, nuoret ja perheet. Lisäksi lautakunta toteaa, ettei kaikkia tapahtumia ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista tuoda ydinkeskustaan, sillä samanaikaisesti kaupungin tulee elävöittää kaupunginosia ympäri Helsinkiä ja tämän tasapainon löytäminen on tärkeää.

Yhteenveto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toivoo aloitteen etenevän konkreettisiin toimenpiteisiin yhteistyössä kaupunkiympäristölautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa, minkä lisäksi lautakunta esittää toimeksiantona HELY-työryhmälle pohtia konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan keskeiset toimijat keskusta-alueella aloitteen kohderyhmän osalta ovat keskustakirjasto Oodi, Rikhardinkadunkirjasto, kaupungin museo ja sen yhteydessä toimiva Lasten kaupunki sekä lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo. Näiden lisäksi keskusta-alueella on muitakin toimialan ylläpitämiä paikkoja, kuten ulkokuntosaleja, kumppanitoimijoina erityisesti taide- ja kulttuurilaitoksia ja lisäksi alueella toimii aktiivisesti kaupungin jalkautuva ja etsivä nuorisotyö.

Olennaista keskustan kehittämisessä aloitteessa esitetyn kohderyhmän näkökulmasta on huolellisesti osallistaa heitä suunnitteluun sekä aidosti kuulla heidän tarpeensa ja toiveensa. Lisäksi nuoret on tärkeää huo-

mioida omana kohderyhmänään niin infrarakentamisen kuin tapahtumatuotannon osalta, samoin kuin eri-ikäiset lapset ja heidän tarpeensa.

Infrarakentamisen luo mahdollisuuksia, minkä lisäksi on tärkeä vahvistaa tapahtuma-, taide- ja kulttuurimyönteistä toimintakulttuuria. Annantalon ja sen etupiha-alueen hyödyntäminen nimenomaan lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta olisi tärkeää. Mahdollisten uusien ulkokuntosalien toteuttamista keskustaan on todellisen käyttäjätarpeen näkökulmasta syytä harkita. Keskustan, ja koko Helsingin, kävelyympäristön kehittäminen fyysistä aktiivisuutta ja leikkiä lisääväksi on suositeltavaa lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta.

Keskustaa kehitettäessä lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta on tärkeä pohtia ja selvittää juurisyitä, minkä takia keskustaan ei tällä hetkellä tulla, miten kohderyhmä kokee keskustan ja mitä he siltä odottavat. Lisäksi osana kohderyhmän osallistamista on tärkeä selvittää, mitä keskustalta toivotaan jatkossa ja mikä saisi heidät tulemaan keskustaan ja sen jälkeen ottaa heidät mukaan suunnittelun eri vaiheisiin, kuten esimerkiksi Rikhardinkadun kirjaston osalta on tehty. Selvittämällä tarkemmin syitä sekä osallistamalla kohderyhmiä voidaan paremmin löytää ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Nina Miettinen: Lisäys kappaleeseen 19 ennen viimeistä virkettä:

"Kulttuuritapahtumien saavutettavuutta voisikin parantaa kokeilemalla esimerkiksi teatterin, oopperan, baletin ja konserttien suoratoistoa isolta ruudulta kaupunkilaisille ulkoilmatapahtumana."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Nina Miettisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Nina Miettinen: Korvataan kappaleen 14 pingistä käsittelevät 2 virkettä seuraavalla: "Pingiksen pelaamista voidaan helpottaa sijoittamalla pingispöytiä siten, että pingisvälineitä on mahdollista käydä lainaamassa läheisestä kirjastosta tai vastaavasta paikasta."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Vastaehdotus 3:

Hilkka Ahde: Kappaleen 19 toiseksi viimeiseksi virkkeeksi lisätään:

Lisäksi olisi hyvä rakentaa matala, yksinkertainen lava kuntalaisten omaehtoista kulttuuria, muun muassa tanssi-, sirkus- ja musiikkiesityksiä varten.

Kannattaja: Mahad Ahmed

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Hilikka Ahteen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 4:

Heimo Laaksonen: Poistetaan kappaleesta 14 pingistä koskevat kaksi virkettä.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Äänestettiin ensin Heimo Laaksosen vastaehdotuksesta 4 esittelijän ehdotusta vastaan ja tämän jälkeen erikseen Nina Miettisen vastaehdotuksesta 2.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Heimo Laaksosen vastaehdotuksen 4 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 3

Anna Karhumaa, Esa Korkia-aho, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 10

Hilikka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Lukas Korpelainen, Heimo Laaksonen, Nina Miettinen, Kimmo Niemelä, Dani Niskanen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Heimo Laaksosen vastaehdotuksen 4 äänin 3 - 10.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Nina Miettisen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Anna Karhumaa, Esa Korkia-aho, Heimo Laaksonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

25.09.2024

Asia/11

Ei-äänet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Lukas Korpelainen, Nina Miettinen, Kimmo Niemelä, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Nina Miettisen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5 - 8.

28.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi

12

Valtuutettu Oula Silvennoisen aloite paremmasta virkakielestä ja kuntademokratiasta

HEL 2024-003158 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuutettu Oula Silvennoinen sekä 25 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy määrätietoisiin ja pitkäjänteisiin toimiin Kansallisten standardisointijärjestöjen liiton ISO:n kesällä 2023 hyväksymän selkeän kielen standardin periaatteiden omaksumiseksi sekä päätöksenteon pohjana toimivassa että kaupunkilaisille suunnatussa virkakielessä. Selkeän kielen standardin periaatteiden omaksumisen keinoksi aloitteessa ehdotetaan kielenhuoltajan viran perustamista kaupunginkansliaan.

Aloitteessa huomautetaan, että vaikeaselkoinen ja kankea virkakieli on suora este tasa-arvon toteutumiselle ja demokratian toiminnalle. Lisäksi aloitetta perustellaan sillä, että Helsingin päätöksenteko ja kaupungin viestintä asukkailleen perustuu ehdottomalta valtaosaltaan suomen ja ruotsinkieliselle kirjoitetulle kielelle. Näin ollen ymmärrettävä ja selkeä virkakieli on tärkeä edellytys kaupunkilaisten taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumiselle.

Kaupungin viestinnän lähtökohtia

Kaupungin viestintää ohjataan kuntalaissa, julkisuuslaissa, perustuslaissa, kielilaissa, kaupungin hallintosäännössä sekä viestinnän linjauksissa ja ohjeissa. Laeissa ja ohjeissa, joilla viestintää ohjataan, korostetaan, että kaupungin viestinnässä käytetään selkeää, asiallista ja ymmärrettävää kieltä sekä otetaan huomioon eri asukasryhmien tarpeet.

Kuntalain 29 §:n mukaan kunnan on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille kunnan palveluista, taloudesta, valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä sekä päätöksistä ja niiden vaikutuksista. Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Kielilain mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Kaupunki viestii toiminnastaan ja päätöksistään pääsääntöisesti kotimaisilla kielillä. Kaupunki tekee asukasviestintää myös muilla kielillä.

Kaupungin viestinnän ohjeet (Pri 19.06.2019) luovat lähtökohdan kaikelle kaupungin viestinnälle. Helsingin kaupungin viestinnän ohjeiden lähtökohtana ovat perustuslaki, kuntalaki sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (julkisuuslaki), erityisesti niiden sananvapautta, viestintää, vuorovaikutusta ja asiakirjojen julkisuutta koskevat säädökset.

Kaupungin viestinnän ohjeiden mukaan viestinnän tulee olla avointa, ajantasaista ja luotettavaa. Tavoitteena on, että kaupunkilaisilla, yhteisöllä ja yrityksillä on hyvissä ajoin tietoa kaupungin suunnitelmista, toiminnasta ja palveluista sekä mahdollisuus osallistua kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Selkeä yleiskieli käsitteenä

Kotimaisten kielten keskuksen (Kotus) mukaan virkakieli on kieltä, jota viranomaiset käyttävät työssään. Kuten viranomaisten tehtävät, virkakielikin on moninaista ja sitä käytetään monenlaisissa viestinnän kanavissa. Virkakieltä ovat esimerkiksi säädösten ja EU:n kieli, suunnitelmien, tiedotteiden, lomakkeiden, verkkosivujen ja suullisten asiointien kieli. Kotus kertoo, että virkakieli on yleiskieltä tiukemmin säänneltyä. Yleiskielen normien lisäksi sitä ohjaavat useat lait sekä arvot ja periaatteet, jotka ohjaavat muutenkin viranomaisten toimintaa. Tunnetuin virkakieltä sääntelevistä laeista on hallintolaki, jonka 9. pykälä velvoittaa viranomaiset käyttämään asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä.

Tänä vuonna julkaistu suomenkielinen ISO-standardi on käänös kansainvälisestä selkeän kielen ISO-standardista. Siihen on muokattu joitakin esimerkkejä suomen kieleen paremmin soveltuviksi, mutta muuten se on suora käänös kansainvälisestä versiosta. Kansainvälinen standardi on kansainvälisten selkeän kielen järjestöjen laatima, ja se on tehty eri kieliin ja eri tekstilajeihin soveltuvaksi. Se koskee nimenomaan selkeää yleiskieltä (plain language), ei selkokieltä (easy language).

Standardi laadittiin, jotta kansainvälisellä yhteistyöllä eri alojen kielenkäytön kehittämiseksi olisi yhteinen pohja ja perusta. Tavoitteena oli myös standardin avulla tehdä tekstien kehittämistyötä tunnetuksi ja tarjota siihen työkalu, joka on laajan kieliasiantuntijajoukon laatima ja hyväksymä.

Selkeän kielen ISO-standardi on suositus, eikä velvoittava, kuten monet ISO-standardit ovat. Standardin sisältämät periaatteet, suositukset ja ohjeet ovat sellaisia, jotka jo muutenkin linjaavat Suomessa tehtävää viranomaisten viestinnän kehittämistyötä. Standardi ei siis sinänsä suoraan muuta mitään työn sisältöjä tai linjauksia, vaan toimii pikemminkin taustatukena. Standardi on suunnattu kaikkien tahojen viestintään sekä tekstien tekoon, ei vain viranomaisten teksteihin.

Hyvän virkakielen ja valmistelutyön kehittäminen kaupungilla

Päätösvalmistelijat kiinnittävät huomiota virkakielen ja tekstien selkeyteen. Päätösteksteihin liittyy paljon juridisia termejä ja monimutkaisiakin asioita, joiden ymmärrettävyys tulee varmistaa. Päätöstekstien valmistelijoille on laadittu valmistelutekstien kirjoittamisen opas, joka ohjaa kirjoittamaan hyvää ja selkeää valmistelutekstiä ja kiinnittämään huomiota sekä muotoseikkoihin että sisällölliseen laatuun. Oppaan tavoitteena on yhtenäistää kaupungin päätösvalmistelua tarjoten kaikille kaupungin valmisteluteksteille yhteiset raamit. Oppaassa ohjataan kirjoittamaan valmisteluteksti asialliseen ja selkeään muotoon, käyttäen objektiivista, asiallista, ymmärrettävää ja selkeää virkakieltä. Tämä tarkoittaa, että kohderyhmän tulee vaivatta ymmärtää päätöksen ja sen perustelun sisältö. Asiat tulee ilmaista täsmällisesti kapulakieltä välttäen, ja kirjoitustyyli on pidettävä yksinkertaisena. Tekstissä käytetään virallisia sekä juridisia ilmaisuja, ja virallinen tyyli on säilytettävä läpi asiakirjan.

Päätökset kirjoitetaan suomen tai ruotsin kielellä. Päätösasiakirjojen kieliversioissa noudatetaan kielilakia, jonka mukaan valtuuston kokouskutsu ja pöytäkirja käännetään ruotsiksi. Kaupunginhallituksen ja lautakuntien asiakirjoja ei käännetä, mutta lautakuntien ruotsinkielisten jaostojen asiakirjat kirjoitetaan ruotsiksi. Viranhaltijapäätöksistä julkaistaan ruotsiksi esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan päätökset.

Kaikkiin kaupunginkanslian kielenkääntäjien tekemiin ruotsinnoksiin sisältyy kieliasun tarkistus. Kielenhuolto on osa käännöprosessin laadunvarmistusta ja kaupungin kääntäjät ottavat tarvittaessa yhteyttä tekstin valmistelijaan tai kirjoittajaan mahdollisten epäselvien tai monitulkintaisten ilmaisujen tarkentamiseksi.

Hyvän virkakielen ja esitystekstien valmistelun koulutusta on järjestetty aika ajoin. Koulutuksissa on käyty läpi valmisteluprosessien lisäksi hyvää virkakieltä ja päätöstekstien selkeyteen on kiinnitetty huomiota. Hyvän virkakielen ja ymmärrettävien esitys- ja valmistelutekstien edistämiseksi kaupunki järjestää jatkossakin koulutusta. Kaupungilla on mahdollisuus järjestää koulutuksia joko itse tai esimerkiksi hyödyntämällä Kotimaisten kielten keskuksen (Kotus) räätelöityjä koulutuksia valmistelijoille ja päätösviestijöille.

Tämän lisäksi kaupunki ohjaa valmistelijoita ja päätösviestijöitä itsenäiseen opiskeluun Kotuksen ja Kielitoimiston materiaalien avulla sekä erilaisten muiden oppaiden omaehtoiseen tutustumiseen. Oppaita täydentävät myös Kotimaisten kielten keskuksen selkeän kielen standardi sekä kaupungin eri toimialojen omat päätösvalmisteluoppaat.

Helsingin kaupunki panostaa laadukkaaseen ja selkeään viestintään sekä hyvään virkakielen käyttöön. Muun muassa kaupungin verkkosivujen uudistuksessa määritellyt visio ja palvelulupaukset edistävät asiakas- ja asiointikokemusta sekä Hel.fi:tä helsinkiläisten tärkeänä mediana. Luottamuselinten kokouksissa toimivat päätösviestinnän asiantuntijat ovat paneutuneet erityisesti päätösasioiden viestintään, varmistaen ymmärrettävän ja tiivistetyn päätöstiedon kokousten jälkeen. Päätösviestinnässä panostetaan yleistajuisten päätösuutisten ja -tiedotteiden kirjoittamiseen.

Kielenhuoltajien käyttö eri viranomaisissa

Kaupunginkanslian tekemän selvityksen perusteella voidaan todeta, että kielenhuoltajan nimikkeellä työskenteleviä kielenhuollon ammattilaisia (suomen kieli) ei ole käytössä kunnissa ja kaupungeissa. Myöskään Kuntaliitossa ei ole kielentarkistajaa (suomen kieli). Kuntaliitossa ja kaksikielisissä kunnissa on ruotsin kääntäjien tiimi ja tiimin kääntämiin teksteihin sisältyy kieliasun tarkistus.

Valtionhallinnossa kielenhuollon ammattilaisia on ainakin valtioneuvoston kansliassa sekä eduskunnassa, joissa lakien, säädösten sekä muuhun oikeudelliseen kirjoittamiseen laatuun täytyy kiinnittää erityistä huomiota. Valtionhallinnossa työskentelee myös ruotsin kääntäjiä ja heidän sekä freelance-kääntäjien tekemiin käännöksiin tehdään kielen-tarkistus satunnaisina pistokokeina.

Tämänhetkisen arvion mukaan Helsingin kaupungilla ei ole tarvetta tai suunnitelmaa suomen kielen kielenhuoltajan tehtävän perustamiseksi. Kaupungilla kielenhuoltoa tekee osana työtehtäviään sekä viestinnän ja journalismin että eri kielten, kielitieteen ja käännöstieteiden ammattilaisia. Lisäksi viestinnän ja kääntämisen käytäntöihin kuuluu tekstien tarkistuttaminen työyhteisössä ennen julkaisua.

Kaupunginhallitus katsoo, että kaupunginkanslian tulee varmistaa, että aktiivinen kielenhuollon kehitys- ja koulutustyö kaupungin henkilöstön keskuudessa on selkeästi vastuutettu jollekulle organisaatiossa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Pi Krogell-Magni, viestintäpäällikkö, puhelin: 09 310 73511
pi.krogell-magni(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 28.02.2024 Silvennoinen Oula Parempaa virkakieltä - parempaa kuntademokratiaa

25.09.2024

Asia/12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 560

HEL 2024-003158 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Lisätään esittelijän perusteluihin "Kaupunginhallitus katsoo, että kaupunginkanslian tulee varmistaa, että aktiivisen kielenhuollon kehitys- ja koulutustyö kaupungin henkilöstön keskuudessa on selkeästi vastuutettu jollekulle organisaatiossa."

Kannattaja: Minja Koskela

09.09.2024 Pöydälle

02.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Pi Krogell-Magni, viestintäpäällikkö, puhelin: 09 310 73511
pi.krogell-magni(a)hel.fi

13

Valtuutettu Mirita Saxbergin aloite painotetun opetuksen luokkien lisäämiseksi lähikouluihin

HEL 2024-002446 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mirita Saxberg ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että eri oppiainein painotettua luokkamutoista opetusta on syytä lisätä lähikouluihin ympäri Helsinkiä, jotta voidaan käyttää painotettua opetusta osana alueellisen eriytymisen ehkäisyn työkalupakkia, tukea lasten ja nuorten oppimista sekä sosiaalisten taitojen kehitystä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto on päättänyt (6.5.2014 § 51), että painotettuun opetukseen valintakokeella valittujen oppilaiden suhteellinen määrä koko kaupungin tasolla on vuosiluokilla 1–6 enintään 10 % ja vuosiluokilla 7–9 enintään 30 % kaikista oppilaisista. Koulussa voi olla enintään kaksi painotusta, johon hakeudutaan valintakokeella. Painotetun opetuksen lisäksi Helsingissä tarjotaan ruotsin kielikylypöpetusta, laajamittaista kaksikielistä opetusta, kielirikasteista ja englanninkielistä opetusta.

Oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun. Perusopetuslain 28 § perusteella kouluun voidaan ottaa oppilaita myös toissijaisten oppilaaksiottokriteerien eli esimerkiksi painotetun opetuksen valintakokeen perusteella.

Painotettu opetus alkaa joko ensimmäisellä, kolmannella tai seitsemännellä vuosiluokalla.

Helsingissä painotettua opetusta tarjotaan sekä kaupungin omissa kouluissa että yksityisissä sopimuskouluissa ja kahdessa yliopiston koulussa. Painotettua opetusta tarjotaan ympäri Helsinkiä. Eniten tarjontaa on läntisessä ja itäisessä suurpiirissä. Liitteessä 1 on kuvattuna painotetun opetuksen nykytilanne: painotetun opetuksen jakautuminen suurpiireittäin (taulukko 1), painotetun opetuksen verkon maantieteellinen jakautuminen (taulukko 2), painotetun opetuksen paikkojen kokonaismäärä kouluittain (taulukko 3) sekä painotetun opetuksen hakijamäärät vuosiluokka-asteittain syksyllä 2024 alkavaan opetukseen (taulukko 4).

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomen- ja ruotsinkieliset jaostot päättävät koulujen johtokuntien esityksestä painotetun opetuksen jär-

jestämisestä. Painotettua opetusta lisättäessä huomioidaan painotuksien jakautuminen tasaisesti eri puolille kaupunkia saavutettavaksi.

Painotettuun opetukseen hakeutumisessa on eroja alueellisesti ja painotuksittain. Hakeutumisen edistämiseksi viestintää on tehostettu painotetun opetuksen hakuvaihtoehtoista ja valintakokeissa otetaan huomioon oppilaan tuen tarpeita. Tietoa tarjotaan monikielisesti.

Valmistavassa opetuksessa opiskelevat tai viimeisen 12 kuukauden sisällä valmistavassa opetuksessa opiskelleet saavat käyttää kolmannen luokan painotetun opetuksen valintakokeessa tulkkia ja seitsemännen luokan painotetun opetuksen valintakokeessa käännösohjelmaa.

Kaikilla tulee olla mahdollisuus hakea painotettuun opetukseen ja painotetun opetuksen tarjontaa lisätään tarpeen mukaan. Alueellisen segregaaation ehkäisemiseksi tulee huomiota kiinnittää painotetun opetuksen saavutettavuuteen ja viestinnällisiin toimenpiteisiin jatkossakin, jotta tavoitetaan entistä laajempi joukko oppilaita ja huoltajia. Tavoite on, että painotetun opetuksen hakijamäärät kasvavat ja kaikissa kouluissa toteutuu niissä tarjottava painotettu opetus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa lausunnossaan, että painotetun opetuksen vaikutuksia lasten eriytymiskehitykseen tulee arvioida ja samalla seurata Keravalla yläkoulun oppilaille käyttöön otetun uuden kaikille oppilaille suunnatun painotuspolkumallin kokemuksia.

Aloitevastaus perustuu kasvatus- ja koulutuslautakunnalta saatuun lausuntoon.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Painotetun opetuksen jakautuminen
- 2 Valtuustoaloite 14.02.2024 Saxberg Mirita Painotetun opetuksen luokkien lisääminen lähikouluihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

25.09.2024

Asia/13

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 563

HEL 2024-002446 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 121

HEL 2024-002446 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Mirita Saxbergin ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien perusopetuksen painotetun opetuksen luokkien lisäämistä lähikouluihin sekä jokaisen oppilaan mahdollisuutta osallistua painotettuun opetukseen:

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto on päättänyt (6.5.2014 § 51), että painotettuun opetukseen valintakokeella valittujen oppilaiden suhteellinen määrä koko kaupungin tasolla on vuosiluokilla 1–6 enintään 10 % ja vuosiluokilla 7–9 enintään 30 % kaikista oppilaisista. Koulussa voi olla enintään kaksi painotusta, johon hakeudutaan valintakokeella. Painotetun opetuksen lisäksi Helsingissä tarjotaan ruotsin kielikylypyopetusta, laajamittaista kaksikielistä opetusta, kielirikasteista ja englanninkielistä opetusta.

Oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun. Perusopetuslain 28 § perusteella kouluun voidaan ottaa oppilaita myös toissijaisten oppilaaksiottokriteerien eli esimerkiksi painotetun opetuksen valintakokeen perusteella. Valintakokeella selvitetään oppilaan valmiuksia opiskella hakemassaan painotuksessa. Va-

lintakokeiden perusteella valitaan painotettuun opetukseen parhaiten valintakokeessa menestyneet oppilaat.

Painotettu opetus alkaa joko ensimmäisellä, kolmannella tai seitsemännellä vuosiluokalla. Painotettu opetus jatkuu oppilaan koko opinpolun ajan perusopetuksen loppuun, joten painotetun opetuksen lisääminen suunnitellaan siten, että ala-asteen kouluissa alkaneet painotukset jatkuvat myös vuosiluokilla 7–9 opinpolun mukaisesti.

Helsingissä painotettua opetusta tarjotaan sekä kaupungin omissa kouluissa että yksityisissä sopimuskouluissa. Helsingin kaupungin 82 suomenkielisestä peruskoulusta painotettua opetusta annetaan 28 koulussa ja 14 ruotsinkielisestä peruskoulusta painotettua opetusta annetaan yhdessä koulussa. Oman oppilaaksiottoalueen omaavista 11 yksityisestä sopimuskoulusta ja 2 yliopiston koulusta painotettua opetusta tarjotaan yhdeksässä peruskoulussa. Liitteessä 1 on kuvattuna painotetun opetuksen nykytilanne: painotetun opetuksen jakautuminen suurpiireittäin (taulukko 1), painotetun opetuksen verkon maantieteellinen jakautuminen (taulukko 2), painotetun opetuksen paikkojen kokonaismäärä kouluittain (taulukko 3) sekä painotetun opetuksen hakijamäärät vuosiluokka-asteittain syksyllä 2024 alkavaan opetukseen (taulukko 4).

Painotetun opetuksen verkko jakautuu tasaisesti ympäri Helsinkiä. Painotettua opetusta tarjotaan eniten läntisessä ja itäisessä suurpiirissä. Hakijoiden määrä eri painotuksiin vaihtelee alueittain ja painotuksittain. Kaikissa kouluissa ei ala painotettua opetusta joka vuosi johtuen hakijamäärän vähäisyydestä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomen- ja ruotsinkieliset jaostot päättävät koulujen johtokuntien esityksestä painotetun opetuksen järjestämisestä. Koulut voivat esittää painotetun opetuksen aloittamista. Painotetun opetuksen verkkoa on kasvatettu viimeksi Itäkeskuksen peruskoulun seitsemänneltä alkavalla liikuntapainotuksella 1.8.2024 alkaen.

Kaikki koulujen johtokuntien esitykset painotetusta opetuksesta käsitellään pohjautuen olemassa oleviin päätöksiin ja kriteereihin. Painotettua opetusta lisättäessä tulee huomioida painotuksien jakautuminen tasaisesti eri puolille kaupunkia saavutettavaksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus hakea painotettuun opetukseen ja painotetun opetuksen tarjontaa lisätään tarpeen mukaan.

Painotetun opetuksen hakeutumisessa on eroja alueellisesti ja painotuksittain. Tilanteen parantamiseksi on lisätty viestintää ja valintakokeissa otetaan huomioon oppilaan tuen tarpeita. Viestintää on tehostet-

tu painotetun opetuksen hakuvaihtoehtoista, jotta painotettu opetus olisi aikaisempaa saavutettavampaa kaikille oppilaille. Painotetusta opetuksesta tietoa tarjotaan monikielisesti.

Valmistavassa opetuksessa opiskelevat tai viimeisen 12 kuukauden sisällä valmistavassa opetuksessa opiskelleet saavat käyttää kolmannen luokan painotetun opetuksen valintakokeessa tulkkia ja seitsemännen luokan painotetun opetuksen valintakokeessa käännösohjelmia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä alueellisen segregaaation ehkäisemiseksi painotetun opetuksen verkon kasvattamisen lisäksi huomiota tulee jatkossakin kiinnittää painotetun opetuksen saavutettavuuteen ja viestinnällisiin toimenpiteisiin, joilla tavoitetaan laajempi joukko oppilaita ja huoltajia. Tavoite on, että painotetun opetuksen hakijamäärät kasvavat ja kaikissa kouluissa toteutuu niissä tarjottava painotettu opetus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että painotetun opetuksen vaikutuksia lasten eriytymiskehitykseen tulee arvioida ja samalla seurata Keravalla yläkoulun oppilaille käyttöön otetun uuden kaikille oppilaille suunnatun painotuspolkumallin kokemuksia.

Käsittely

21.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sini Korpinen: Lisätään kohdan 12 loppuun: "Tavoite on, että painotetun opetuksen hakijamäärät kasvavat ja kaikissa kouluissa toteutuu niissä tarjottava painotettu opetus."

Kannattaja: Veli-Pekka Dufva

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Sini Korpinen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään lausunnon loppuun:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että painotetun opetuksen vaikutuksia lasten eriytymiskehitykseen tulee arvioida ja samalla seurata Keravalla yläkoulun oppilaille käyttöön otetun uuden kaikille oppilaille suunnatun painotuspolkumallin kokemuksia.

Kannattaja: Ozan Yanar

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

25.09.2024

Asia/13

14.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Melina Lukkarinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: +358931035093
melina.lukkarinen(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/14

14

Valtuutettu Sandra Hagmanin ja valtuutettu Seida Sohrabin aloitteet lasten kännyköiden käytöstä ja ruutuajasta

HEL 2024-001760 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteet loppuun käsitellyiksi.

Tiivistelmä

Huoli lasten ja nuorten lisääntyneestä ruutuajasta on aiheellinen ja monipuolisen materiaalipaketin laatiminen yhdessä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä muiden yhteistyötahojen, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa on kannatettavaa. On myös kannatettava ajatus vahvistaa oppijoiden arkea siten, että kiinnitetään vielä aiempaa enemmän huomiota oppijoiden omien mobiililaitteiden tarpeettoman käytön vähentämiseen ja sitä kautta tarpeettoman ruutuajan vähentämiseen. Ruutuajan rajaamisen ja digihyvinvoinnin teemat sisällytetään jo olemassa oleviin rakenteisiin ja oppisisältöihin eri ikäryhmät huomioiden.

Esimerkkejä tällaisista rakenteista ovat päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten omat opetussuunnitelmat sekä kasvatuksen ja koulutuksen tuottama Oppijan digipolku. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajat toimivat koulussa terveyden edistämisen ammattilaisina. Terveydenhoitajat tapaavat oppilaita vuosittain terveystarkastuksissa, jotka sisältävät yksilöllistä terveysneuvontaa. Tapaamisissa käsitellään ruutuajan ja sosiaalisten suhteiden merkitystä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin kannalta.

On tärkeää kehittää uusia menetelmiä ja työkaluja kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon työntekijöiden käyttöön sekä perheille tarkoitetuille sivustoille. Tietoisuuden lisääminen ja vanhempien kasvatustyön tukeminen on keskeistä hyvinvointia edistävää varhaisen vaiheen tukea, jota voidaan opiskelijahuollon ja toimialan keskitetyn tiedotuksen kautta vahvistaa.

Esittelijän perustelut

Aloitteessaan valtuutettu Sandra Hagman ja 26 muuta valtuutettua esittävät, että Helsinki alkaa kehittää Ruutu aika kuriin -toimintamallia monialaisesti yhteistyössä järjestöjen, poliisin ja tutkijoiden kanssa. Aloitteessa esitetään, että huoltajien valistusta varten laaditaan materiaalia yhdessä poliisin sekä järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Lisäksi Hel-

singin tulee kehittää mallinnettuja toimintatapoja kouluille, joiden avulla voidaan rakentaa kännykkäväpäata kouluarkea.

Valtuutettu Seida Sohrabi ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että oppimisen parantamiseksi Helsinki ottaa lukuvuodeksi käytöön kokeilun, jossa koululaiset pitävät kännykensä poissa koulupäivän ajan.

Huoli lasten ja nuorten lisääntyneestä ruutuajasta on aiheellinen ja monipuolisen materiaalipaketin laatiminen yhdessä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä muiden yhteistyötahojen, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa on kannatettavaa. On myös kannatettava ajatus vahvistaa oppijoiden arkea siten, että kiinnitetään vielä aiempaa enemmän huomiota oppijoiden omien mobiililaitteiden tarpeettoman käytön vähentämiseen ja sitä kautta tarpeettoman ruutuajan vähentämiseen. Ruutuajan rajaamisen ja digihyvinvoinnin teemat sisällytetään jo olemassa oleviin rakenteisiin ja oppisisältöihin eri ikäryhmät huomioiden.

Näistä rakenteista esimerkkinä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten omat opetussuunnitelmat sekä kasvatuksen ja koulutuksen tuottama Oppijan digipolku. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajat toimivat koulussa terveyden edistämisen ammattilaisina. Terveysneuvontaa tapaavat oppilaita vuosittain terveystarkastuksissa, jotka sisältävät yksilöllistä terveysneuvontaa. Tapaamisissa käsitellään ruutuajan ja sosiaalisten suhteiden merkitystä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin kannalta.

On tärkeää kehittää uusia menetelmiä ja työkaluja kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon työntekijöiden käyttöön sekä perheille tarkoitetuille sivustoille. Tietoisuuden lisääminen ja vanhempien kasvatustyön tukeminen on keskeistä hyvinvointia edistävää varhaisen vaiheen tukea, jota voidaan opiskelijahuollon ja toimialan keskitetyn tiedotuksen kautta vahvistaa.

Digihyvinvointi päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa ja Oppijan digipolulla sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyö Aivoliiton kanssa

Päiväkotien, koulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opetussuunnitelmat paikallisine täydennyksineen määrittävät ne sisällöt, joita Helsingissä toteutetaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) todetaan, että digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta ja että henkilöstö ohjaa lapsia di-

gitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ei erikseen mainita yksittäisten oppiaineiden sisällöissä ruutuaikaa tai digihyvinvointia. Digihyvinvointi tulee kuitenkin esiin laaja-alaisten taitojen (L) kuvauksissa, kuten itsensä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5). Lukiodien opetussuunnitelman perusteet (2019) huomioi oppijoiden hyvinvoinnin ja sen edistämisen monin tavoin, vaikka digihyvinvointia ei erikseen mainitakaan. Ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteissa ei myöskään erikseen mainita digihyvinvointia, mutta yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -osaan sisältyy suunnitelma oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja tavoite digihyvinvoinnista on osa tätä kokonaisuutta.

Opetushallituksen Uudet lukutaidot -kehittämisohjelman tavoitteena on ollut vahvistaa lasten ja nuorten tieto- ja viestintäteknologian taitoja, medialukutaitoa sekä ohjelmoinnin osaamista varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Tämä on ollut osa laajempaa opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämää Oikeus oppia -kehittämisohjelmaa vuosille 2020–2023. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on tuottanut Uudet lukutaidot -hankkeen myötä Oppijan digipolku -työvälineen perusopetuksen koulujen ja opettajien käyttöön. Tässä perusopetuksen luokka-asteet 1–9 kattavassa oppimispolussa huomioidaan digihyvinvointi ja vastuullinen median käyttö jokaisen luokka-asteen sisällöissä ja tavoitteissa. Oman ruutuajan seuraaminen ja rajaaminen on tässäkin kokonaisuudessa osa digihyvinvointia ja sen tavoitteita. Oppijan digipolkua ryhdytään jalkauttamaan perusopetuksen kouluihin kevään 2024 aikana ja laajemmin lukuvuoden 2024–25 aikana. Oppijan digipolkua varhaiskasvatukseen ollaan parasta aikaa työstämässä ja se pitää sisällään samoja teemoja varhaiskasvatuksen näkökulma huomioiden.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä Aivoliiton kanssa Kansallisen aivoterveysohjelman 2023–2029 puitteissa. Aivoliitto ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteuttivat yhdessä peruskoulu yhteistyön pilotoinnin Arabian peruskoulussa. Tämän pilotoinnin tavoitteena oli puhelimen käytön vähentäminen lasten arjessa etsien sen tilalle yhdessä aikuisten kanssa myös vaihtoehtoisia ajanviettotapoja. Tavoitteena oli myös lisätä lasten, nuorten ja aikuisten tietoisuutta kännyköiden ja muiden älylaitteiden käytön vaikutuksista aivoterveysteen, sekä rakentaa lapsille ja nuorille aivojen hyvinvointia tukeva ympäristö, joka edistää oppimista ja hyvinvointia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja Kansallisen aivoterveysohjelman yhteistyö laajeni keväällä 2024 ja syksyllä 2024 kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää yhteistyössä Aivoliiton kanssa koko kaupungin vanhempainillan aivoterveysteen edistämiseksi. Vanhempainillassa käsitellään, mitä vanhemman tulee teemasta tietää ja miten vanhemmat yhdessä voivat tukea

lasten aivoterveyttä. Aivoliiton kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on kehittää kasvatuksen ja koulutuksen toimialan aivoterveysten edistämisen periaatteita ja käytännön toimintatapoja.

Oppijoiden omat mobiililaitteet ja niiden käytön rajaaminen

Aluehallintovirasto on käsitellyt kännykkäparkkiasiaa vuonna 2018. Päätös 7.5.2018 toteaa seuraavaa: ”Puhelinten hallussapito kuuluu perustuslain 15 §:ssä turvattuun oikeuteen, eikä niiden hallussapitoa koulussa ole laissa erikseen kielletty, minkä vuoksi hallussapidosta ei voida määrätä koulun järjestyssäännöissä. Edellä esiin tuodun perusteella aluehallintovirasto toteaa, että koulun järjestyssäännöissä voidaan esittää suosituksena, että oppilaat jättävät puhelimensa oppituntien ajaksi niille tarkoitettuun laatikkoon. Oppilaalla on kuitenkin oikeus arvioida jokaisen oppitunnin alussa erikseen, haluaako hän pitää puhelimensa hallussaan vai jättää sen laatikkoon. Oppilaan käyttäessä puhelinta oppitunnin aikana kielloista huolimatta opetusta häiritsevällä tavalla, voi opettaja tässä tilanteessa poistaa puhelimen oppilaan hallusta oppitunnin ajaksi”.

Myös eduskunnan oikeusasiamies on käsitellyt oppilaiden kännyköiden keräämistä kännykkäparkkiin ja ratkaisussaan 25.5.2020 todennut seuraavaa: ”Perustuslain 15 §:ssä jokaiselle taattu omaisuuden suoja koskee myös perusopetuksen oppilaiden matkapuhelimia. Kenelläkään ei ole ilman lakiin perustuvia valtuuksia oikeutta vaatia oppilasta luovuttamaan puhelimensa hallintaa.”

Opetushallituksen voimassa olevat ohjeet (Tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa) toteavat seuraavaa: ”Koulun järjestyssäännöissä ei voida kokonaan kieltää mobiililaitteiden tuomista kouluun, mutta järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä opetuksen aikana.”

Edellä mainittuihin perustuen oppilaita ei voi velvoittaa säilyttämään kännyköitään vasten omaa tahtoaan oppitunnin tai koulupäivän ajan esimerkiksi kännykkäparkissa. Koulu voi antaa suosituksen kännykän jättämisestä vapaaehtoisesti kännykkäparkkiin.

Perusopetuslain nojalla koulun järjestyssäännöissä voidaan kuitenkin antaa lainsäädäntöä tarkentavia koulun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä. Järjestyssäännöillä ei kuitenkaan saa poiketa lainsäädännön ehdottomista säännöksistä, eikä niihin voida kirjata lakiin perustumattomia kurinpitokeinoja ja turvaamistoimenpiteitä. Koulun järjestyssäännöissä voidaan kieltää mobiililaitteen opetusta tai oppimista häiritsevä käyttö oppitunnilla. Koulu voi järjestyssäännöissään edellyttää, että mobiililaitte on häiriötä aiheuttamattomassa tilassa ope-

tuksen aikana. Häiriötä aiheuttamattomalla tilalla tarkoitetaan, että laite on äänettömällä sekä värinä-, valo- ja muut toiminnot on asetettu pois käytöstä. Opetusta häiritsevänä voidaan kieltää myös kuvan ja äänen lähettäminen suoratoistona (ns. livestream) oppitunnilta ilman opetukseen liittyvää syytä. Mobiililaitteiden käyttöä ei voida kokonaan kieltää välitunneilla tai muina aikoina, jolloin opetusta ei anneta. Yksittäistapauksissa voidaan kuitenkin puuttua mobiililaitteiden käyttöön välitunneilla, jos laitetta käytetään esimerkiksi kiusaamis- tai häiritsemistarkoituksessa. Opetushallituksen ohjeiden mukaan koulussa voidaan myös ”laatia yhdessä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa järjestyssääntöjä tarkentavia pelisääntöjä tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käytöstä koulussa. Oppilaat ja heidän huoltajansa voivat sitoutua noudattamaan pelisääntöjä ja allekirjoittaa ne, mutta muodollisesti kyse ei ole sopimuksesta. Perusoikeuksista ei voida luopua oppilasta tai huoltajaa sitovasti”.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on toimintamalli, jonka mukaisesti koulut voivat rajata oppilaiden kännyköiden käyttöä koulun järjestyssäännöissä. Oppijoiden kännykät voidaan siis velvoittaa lain näkökulmat huomioiden pidettäväksi koulupäivän aikana poissa näkyvistä ja häiriöttömässä tilassa. Opettajan luvalla ja ohjeistuksella kännyköitä voidaan koulupäivän aikana kuitenkin käyttää oppimisen apuna, mutta tästä sovitaan aina erikseen ja tapauskohtaisesti. Perusopetuksessa rehtori tai opettaja saa ottaa haltuunsa oppilaalta opetusta häiritsevän laitteen. Tämä koskee myös mobiililaitetta, jos sen todetaan häiritsevän opetusta järjestyssääntöjen vastaisesti. Perusopetuksen suomen ja ruotsinkielisiä kouluja on ohjeistettu loka- ja marraskuussa 2023 tekemään nämä päivitykset järjestyssääntöihin lukuvuoden 2023–24 aikana. Tällä hetkellä (huhtikuussa 2024) suurin osa suomen ja ruotsinkielistä perusopetuksen kouluista on yhtenäistänyt järjestyssääntöjään ohjeistuksen mukaisesti ja loppuissa kouluista tämä työ on vielä kesken.

Stadin AO on huomionnut omissa järjestyssäännöissään opiskelijoiden kännykän käytön opiskelupäivän aikana ja järjestyssäännöissä todetaan, että mobiililaitteita käytetään oppimistilanteessa ainoastaan opiskelun tukena. Lukiokoulutuksessa lukioiden järjestyssääntöjä tullaan päivittämään lukuvuodelle 2024–25 siten, että niissä linjataan mobiililaitteita käytettävän ainoastaan oppimisen tukena ja poikkeuksista sovi- taan aina erikseen opettajan kanssa. Toisella asteella digitaalisten työvälineiden ja myös oman mobiililaitteen käyttö on kuitenkin suuressa roolissa ja iso osa opiskelumateriaalista on digitaalista. Toisen asteen opiskelijoista osa on jo täysi-ikäisiä opiskelijoita, joten perusopetuksen käytänteiden soveltaminen sellaisenaan ei ole mahdollista. Rehtori tai opettaja ei myöskään saa ottaa opiskelijan mobiililaitetta haltuunsa lukiossa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa. Lukiossa ja ammatilli-

sessä peruskoulutuksessa laitteella opetusta häiritsevä opiskelija voidaan kuitenkin määrätä poistumaan opetustilanteesta.

Digihyvinvointimateriaali opetuksen ja vanhempien tueksi

Opettajille ja kasvattajille suunnattuja materiaaleja voi käyttää opetuksen sisältöjen tukena päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Huoltajille suunnattuja materiaaleja voi käyttää päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten erilaisissa huoltajille suunnatuissa tilaisuuksissa. Materiaalin tulee olla vapaasti käytettävissä myös esimerkiksi neuvoloissa, oppilashuollon palveluissa, kirjastoissa ja nuorisopalveluissa.

Materiaali antaa myös vanhemmille tärkeää tietoa digihyvinvoinnista. Vanhempainyhdistykset ja yksittäisten luokkien vanhempaintoimikunnat voivat halutessaan lähteä näiden materiaalien tuella rakentamaan luokan yhteisiä käytänteitä ja suosituksia vapaa-ajan ruutuajasta ja yön rauhoittamisesta netin käytöltä. Päiväkoti, koulu, oppilaitos ja opettajat eivät voi kuitenkaan ottaa vastuuta vapaa-ajalla tapahtuvan ruutuajan seurannasta, ohjeistuksesta ja valvonnasta. Keskustelua digihyvinvoinnin tärkeydestä käydään kuitenkin aktiivisesti oppijoiden ja huoltajien kanssa ja huoltajien mukaan saaminen tähän keskusteluun on hyvin tärkeää.

Digihyvinvoinnin edistämisellä on merkittävät vaikutukset hyvinvointiin ja oppimiseen. Sen edistäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa tulee olla keskeisiä tavoitteita.

Helsinki ryhtyy kaikissa kouluissa aktiivisiin toimiin, joiden avulla kännykän käyttöön voidaan kouluaikoina ja erityisesti oppituntien aikana selkeämmin puuttua. Helsinki tulee vaikuttamaan lainsäädäntöön ja opetushallituksen ohjeistuksiin. Opetus- ja kulttuuriministeriössä (OKM) valmistellaan syksyllä lakiesitystä puhelimen käytön laajemmasta rajoittamisesta. Ministeriö ja opetushallitus laativat tarkemmat ohjeet asiasta, kun lainsäädäntö on hyväksytty eduskunnassa.

Tavoitteena on, että koulun järjestyssäännöissä voitaisiin tarvittaessa nykyistä selkeämmin kieltää mobiililaitteiden käyttö ja kerätä laitteet pois erityisesti oppituntien ajaksi. Helsingin tulee jakaa kouluissa käytössä olevia hyviä malleja sekä seurata päivittyvää tutkimustietoa mobiililaitteiden käytön ikäsoveltuvuudesta, päivittää omia ohjeistuksiaan ja välittää tietoa aktiivisesti lasten ja vanhempien kanssa vuorovaikutuksessa.

Koulujen järjestyssääntöjä tulisi samoin tarpeen mukaan päivittää toimivien mallien myötä jo nyt nykyisen lainsäädännön mahdollistamalla tavalla. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös kokeiluja, joi-

25.09.2024

Asia/14

den avulla voidaan selvittää mobiililaitteiden vähentämisen vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin ja oppimiseen.

Varhaiskasvatuksen ja sosiaali-, terveys-, ja pelastustoimialan yhteistyö varhaiskasvatukseen ja heidän perheidensä ohjaamisessa digihyvinvointiin ja ruutuajan rajaamiseen on kannatettavaa. Varhaiskasvatuksessa tämä voisi tapahtua esimerkiksi osana varhaiskasvatuskeskusteluja ja vanhempainiltoja.

Valtuutettu Hagmanin aloitteesta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunnot. Valtuutettu Sohrabin aloitteesta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 31.01.2024 Hagman Sandra Ruutu aika kuriin - toimintamalli Helsinkiin
- 2 Valtuustoaloite 27.03.2024 Sohrabi Seida Kokeilu: Helsingin koulut kännykkävapaiksi lukuvuodeksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 562

HEL 2024-001760 T 00 00 03

HEL 2024-005255, HEL 2024-004646

Päätös

A)

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

25.09.2024

Asia/14

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Hagmanin ja valtuutettu Sohra-
bin aloitteet loppuun käsitellyiksi.

B)

Kaupunginhallitus katsoi valtuutettu Holopaisen aloitteen loppuun käsi-
tellyiksi.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Muutetaan seuraava kappale sekä tiivistelmästä että
leipätekstistä: "Helsinki ei kuitenkaan lähde erikseen rakentamaan
Ruutuajaa kuriin -toimenpideohjelmaksi, vaan ruutuajan rajaamisen ja
digihyvinvoinnin teemat sisällytetään jo olemassa oleviin rakenteisiin ja
oppisisältöihin eri ikäryhmät huomioiden."

Muotoon: Ruutuajan rajaamisen ja digihyvinvoinnin teemat sisällyte-
tään jo olemassa oleviin rakenteisiin ja oppisisältöihin eri ikäryhmät
huomioiden.

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Minja Koskelan vas-
taehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 122

HEL 2024-001760 T 00 00 03

Lausunto

Sandra Hagman ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että
Helsingin kaupungin tulee rakentaa toimenpideohjelma, lasten ja nuor-
ten ruutuajan ja ruututurvallisuuden eteen. Aloitteessa esitetään, että
huoltajien valistusta varten laaditaan materiaalia yhdessä poliisin sekä
järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Lisäksi Helsingin tulee kehittää

mallinnettuja toimintatapoja kouluille, joiden avulla voidaan rakentaa kännykkäväpää kouluarkea.

Seida Sohrabi ja 26 muuta valtuutettua esittävä aloitteessaan, että oppimisen parantamiseksi Helsinki ottaa lukuvuodeksi käyttöön kokeilun, jossa koululaiset pitävät kännykensä poissa koulupäivän ajan.

Mari Holopainen ja 11 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki arvioi ja edistää tutkimustietoon pohjautujen toimintamalleja, joiden avulla tuetaan perheitä ja viedään eteenpäin lasten ja nuorten kasvua tukevia kohtuullisia ruutu-aikoja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle aloitteista seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että huoli lasten ja nuorten lisääntyneestä ruutuajasta on aiheellinen ja kannattaa ajatusta monipuolisen materiaalipaketin laatimisesta yhdessä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä muiden yhteistyötahojen, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös ajatusta sellaisen oppijoiden arjen vahvistamisesta, jossa kiinnitetään vielä aiempaa enemmän huomiota oppijoiden omien mobiililaitteiden tarpeettoman käytön vähentämiseen ja sitä kautta tarpeettoman ruutuajan vähentämiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että Helsinki ei kuitenkaan lähde erikseen rakentamaan Ruutu-aika kuriin -toimenpideohjelmia, vaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sisällyttää ruutuajan rajaamisen ja digihyvinvoinnin teemat jo olemassa oleviin rakenteisiin ja oppisisältöihin eri ikäryhmät huomioiden. Näistä rakenteista esimerkkinä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten omat opetussuunnitelmat sekä kasvatuksen ja koulutuksen tuottama Oppijan digipolku.

Digihyvinvointi päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa ja Oppijan digipolulla sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyö Aivoliiton kanssa

Päiväkotien, koulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opetussuunnitelmat paikallisine täydennyksineen määrittävät ne sisällöt, joita Helsingissä toteutetaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) todetaan, että digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta ja että henkilöstö ohjaa lapsia digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ei erikseen mainita yksittäisten oppiaineiden sisällöissä ruutu-aikaa tai di-

gihyvintia. Digihyvintia tulee kuitenkin esiin laaja-alaisten taitojen (L) kuvauksissa, kuten itsensä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), sekä tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen (L5). Lukioiden opetussuunnitelman perusteet (2019) huomioi oppijoiden hyvinvoinnin ja sen edistämisen monin tavoin, vaikka digihyvintia ei erikseen mainitakaan. Ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteissa ei myöskään erikseen mainita digihyvintia, mutta yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -osaan sisältyy suunnitelma oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja tavoite digihyvintia on osa tätä kokonaisuutta.

Opetushallituksen Uudet lukutaidot -kehittämishjelman tavoitteena on ollut vahvistaa lasten ja nuorten tieto- ja viestintä teknologian taitoja, medialukutaitoa sekä ohjelmoinnin osaamista varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Tämä on ollut osa laajempaa opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämää Oikeus oppia -kehittämishjelmää vuosille 2020–2023. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on tuottanut Uudet lukutaidot -hankkeen myötä Oppijan digipolku -työvälineen perusopetuksen koulujen ja opettajien käyttöön. Tässä perusopetuksen luokka-asteet 1–9 kattavassa oppimispolussa huomioidaan digihyvintia ja vastuullinen median käyttö jokaisen luokka-asteen sisällöissä ja tavoitteissa. Oman ruutuajan seuraaminen ja rajaaminen on tässäkin kokonaisuudessa osa digihyvintia ja sen tavoitteita. Oppijan digipolkua ryhdytään jalkauttamaan perusopetuksen kouluihin kevään 2024 aikana ja laajemmin lukuvuoden 2024–25 aikana. Oppijan digipolkua varhaiskasvatukseen ollaan parasta aikaa työstämässä ja se pitää sisällään samoja teemoja varhaiskasvatuksen näkökulma huomioiden.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä Aivoliiton kanssa Kansallisen aivoterveysohjelman 2023–2029 puitteissa. Aivoliitto ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteuttivat yhdessä peruskoulu yhteistyön pilotoinnin Arabian peruskoulussa. Tämän pilotoinnin tavoitteena oli puhelimen käytön vähentäminen lasten arjessa etsien sen tilalle yhdessä aikuisten kanssa myös vaihtoehtoisia ajanviettotapoja. Tavoitteena oli myös lisätä lasten, nuorten ja aikuisten tietoisuutta kännyköiden ja muiden älylaitteiden käytön vaikutuksista aivoterveysteen, sekä rakentaa lapsille ja nuorille aivojen hyvinvointia tukeva ympäristö, joka edistää oppimista ja hyvinvointia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja Kansallisen aivoterveysohjelman yhteistyö laajenee keväällä 2024 ja syksyllä 2024 kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää yhteistyössä Aivoliiton kanssa koko kaupungin vanhempainillan aivoterveysteen edistämistä. Vanhempainillassa käsitellään, mitä vanhemman tulee teemasta tietää ja miten vanhemmat yhdessä voivat tukea lasten aivoterveysttä. Aivoliiton kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on kehittää kasvatuksen ja koulutuksen toimialan aivoterveystteen edistämisen periaatteita ja käytännön toimintatapoja.

Oppijoiden omat mobiililaitteet ja niiden käytön rajaaminen

Aluehallintovirasto on käsitellyt kännykkäparkkiasiaa vuonna 2018. Päätös 7.5.2018 toteaa seuraavaa: ”Puhelinten hallussapito kuuluu perustuslain 15 §:ssä turvattuun oikeuteen, eikä niiden hallussapitoa koulussa ole laissa erikseen kielletty, minkä vuoksi hallussapidosta ei voida määrätä koulun järjestyssäännöissä. Edellä esiin tuodun perusteella aluehallintovirasto toteaa, että koulun järjestyssäännöissä voidaan esittää suosituksena, että oppilaat jättävät puhelimensa oppituntien ajaksi niille tarkoitettuun laatikkoon. Oppilaalla on kuitenkin oikeus arvioida jokaisen oppitunnin alussa erikseen, haluaako hän pitää puhelimensa hallussaan vai jättää sen laatikkoon. Oppilaan käyttäessä puhelinta oppitunnin aikana kielloista huolimatta opetusta häiritsevällä tavalla, voi opettaja tässä tilanteessa poistaa puhelimen oppilaan hallusta oppituntien ajaksi”.

Myös eduskunnan oikeusasiamies on käsitellyt oppilaiden kännyköiden keräämistä kännykkäparkkiin ja ratkaisussaan 25.5.2020 todennut seuraavaa: ”Perustuslain 15 §:ssä jokaiselle taattu omaisuuden suoja koskee myös perusopetuksen oppilaiden matkapuhelimia. Kenelläkään ei ole ilman lakiin perustuvia valtuuksia oikeutta vaatia oppilasta luovuttamaan puhelimensa hallintaa.”

Opetushallituksen voimassa olevat ohjeet (Tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa) toteavat seuraavaa: ”Koulun järjestyssäännöissä ei voida kokonaan kieltää mobiililaitteiden tuomista kouluun, mutta järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä opetuksen aikana.”

Edellä mainittuihin perustuen, oppilaita ei voi velvoittaa säilyttämään kännyköitään vasten omaa tahtoaan oppitunnin tai koulupäivän ajan esimerkiksi kännykkäparkissa. Koulu voi antaa suosituksen kännykän jättämisestä vapaaehtoisesti kännykkäparkkiin.

Perusopetuslain nojalla koulun järjestyssäännöissä voidaan kuitenkin antaa lainsäädäntöä tarkentavia koulun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä. Järjestyssäännöillä ei kuitenkaan saa poiketa lainsäädännön ehdottomista säännöksistä, eikä niihin voida kirjata lakiin perustumattomia kurinpitokeinoja ja turvaamistoimenpiteitä. Koulun Järjestyssäännöissä voidaan kieltää mobiililaitteen opetusta tai oppimista häiritsevää käyttöä oppitunnilla. Koulu voi järjestyssäännössään edellyttää, että mobiililaitte on häiriötä aiheuttamattomassa tilassa opetuksen aikana. Häiriötä aiheuttamattomalla tilalla tarkoitetaan, että laite on äänettömällä sekä värinä-, valo- ja muut toiminnot on asetettu pois käytöstä. Opetusta häiritsevänä voidaan kieltää myös kuvan ja äänen

lähettäminen suoratoistona (ns. livestream) oppitunnilta ilman opetukseen liittyvää syytä. Mobiililaitteiden käyttöä ei voida kokonaan kieltää välitunneilla tai muina aikoina, jolloin opetusta ei anneta. Yksittäistapauksissa voidaan kuitenkin puuttua mobiililaitteiden käyttöön välitunneilla, jos laitetta käytetään esimerkiksi kiusaamis- tai häiritsemistarkoituksessa. Opetushallituksen ohjeiden mukaan koulussa voidaan myös ”laatia yhdessä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa järjestyssääntöjä tarkentavia pelisääntöjä tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käytöstä koulussa. Oppilaat ja heidän huoltajansa voivat sitoutua noudattamaan pelisääntöjä ja allekirjoittaa ne, mutta muodollisesti kyse ei ole sopimuksesta. Perusoikeuksista ei voida luopua oppilasta tai huoltajaa sitovasti”.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on toimintamalli, jonka mukaisesti koulut voivat rajata oppilaiden kännyköiden käyttöä koulun järjestyssäännöissä. Oppijoiden kännykät voidaan siis velvoittaa lain näkökulmat huomioiden pidettäväksi koulupäivän aikana poissa näkyvistä ja häiriöttömässä tilassa. Opettajan luvalla ja ohjeistuksella kännyköitä voidaan koulupäivän aikana kuitenkin käyttää oppimisen apuna, mutta tästä sovitaan aina erikseen ja tapauskohtaisesti. Perusopetuksessa rehtori tai opettaja saa ottaa haltuunsa oppilaalta opetusta häiritsevän laitteen. Tämä koskee myös mobiililaitetta, jos sen todetaan häiritsevän opetusta järjestyssääntöjen vastaisesti. Perusopetuksen suomen ja ruotsinkielisiä kouluja on ohjeistettu loka- ja marraskuussa 2023 tekemään nämä päivitykset järjestyssääntöihin lukuvuoden 2023–24 aikana. Tällä hetkellä (huhtikuussa 2024) suurin osa suomen ja ruotsinkielistä perusopetuksen kouluista on yhtenäistänyt järjestyssääntöjään ohjeistuksen mukaisesti ja lopuissa kouluista tämä työ on vielä kesken.

Stadin AO on huomionnut omissa järjestyssäännöissään opiskelijoiden kännykän käytön opiskelupäivän aikana ja järjestyssäännöissä todetaan, että mobiililaitteita käytetään oppimistilanteessa ainoastaan opiskelun tukena. Lukiokoulutuksessa lukioiden järjestyssääntöjä tullaan päivittämään lukuvuodelle 2024–25 siten, että niissä linjataan mobiililaitteita käytettävän ainoastaan oppimisen tukena ja poikkeuksista sovi- taan aina erikseen opettajan kanssa. Toisella asteella digitaalisten työvälineiden ja myös oman mobiililaitteen käyttö on kuitenkin suuressa roolissa ja iso osa opiskelumateriaalista on digitaalista. Toisen asteen opiskelijoista osa on jo täysi-ikäisiä opiskelijoita, joten perusopetuksen käytänteiden soveltaminen sellaisenaan ei ole mahdollista. Rehtori tai opettaja ei myöskään saa ottaa opiskelijan mobiililaitetta haltuunsa lukiossa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa. Lukiossa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa laitteella opetusta häiritsevä opiskelija voidaan kuitenkin määrätä poistumaan opetustilanteesta.

Digihyvinvointimateriaali opetuksen ja vanhempien tueksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviossa ei ole varattu rahoitusta digihyvinvointimateriaalin tuottamiseen. Jos tällaista materiaalia päätetään kuitenkin ryhtyä tuottamaan, on se luontevaa tehdä yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa. Materiaalin laadinnassa tulee tehdä yhteistyötä myös muiden toimijoiden, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Materiaalin tulee olla monikielistä, monikanavaista ja saavutettavaa huomioiden erilaiset ikä-, kohde- ja kieliryhmät.

Opettajille ja kasvattajille suunnattuja materiaaleja voi käyttää opetuksen sisältöjen tukena päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Huoltajille suunnattuja materiaaleja voi käyttää päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten erilaisissa huoltajille suunnatuissa tilaisuuksissa. Materiaalin tulee olla vapaasti käytettävissä myös esimerkiksi neuvoloissa, oppilashuollon palveluissa, kirjastoissa ja nuorisopalveluissa.

Materiaali antaa myös vanhemmille tärkeää tietoa digihyvinvoinnista. Vanhempainyhdistykset ja yksittäisten luokkien vanhempaintoimikunnat voivat halutessaan lähteä näiden materiaalien tuella rakentamaan luokan yhteisiä käytänteitä ja suosituksia vapaa-ajan ruutuajasta ja yön rauhoittamisesta netin käytöltä. Päiväkoti, koulu, oppilaitos ja opettajat eivät voi kuitenkaan ottaa vastuuta vapaa-ajalla tapahtuvan ruutuajan seurannasta, ohjeistuksesta ja valvonnasta. Keskustelua digihyvinvoinnin tärkeydestä käydään kuitenkin aktiivisesti oppijoiden ja huoltajien kanssa ja huoltajien mukaan saaminen tähän keskusteluun on hyvin tärkeää.

Digihyvinvoinnin edistämällä on merkittävät vaikutukset hyvinvointiin ja oppimiseen. Sen edistäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa tulee olla keskeisiä tavoitteita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa sitä, että Helsinki ryhtyy kaikissa kouluissa aktiivisiin toimiin, joiden avulla kännykän käyttöön voidaan kouluaikoina ja erityisesti oppituntien aikana selkeämmin puuttua. Helsingin tulee osaltaan vaikuttaa lainsäädäntöön ja opetushallituksen voimassa oleviin ohjeistuksiin.

Tavoitteena on, että koulun järjestyssäännöissä voitaisiin tarvittaessa nykyistä selkeämmin kieltää mobiililaitteiden käyttö ja kerätä laitteet pois erityisesti oppituntien ajaksi. Helsingin tulee jakaa kouluissa käytössä olevia hyviä malleja sekä seurata päivittyvää tutkimustietoa mobiililaitteiden käytön ikäsoveltuvuudesta, päivittää omia ohjeistuksiaan ja välittää tietoa aktiivisesti lasten ja vanhempien kanssa vuorovaikutuksessa.

Koulujen järjestyssääntöjä tulisi samoin tarpeen mukaan päivittää toimivien mallien myötä jo nyt nykyisen lainsäädännön mahdollistamalla

tavalla. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös kokeiluja, joiden avulla voidaan selvittää mobiililaitteiden vähentämisen vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin ja oppimiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös varhaiskasvatuksen ja sotepe-toimialan yhteistyötä varhaiskasvatusikäisten lasten ja heidän perheidensä ohjaamisessa digihyvinvointiin ja ruutuajan rajaamiseen. Varhaiskasvatuksessa tämä voisi tapahtua esimerkiksi osana vasu-keskusteluja ja vanhempainiltoja.

Käsittely

21.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mari Holopainen: Lisätään ennen tiivistelmää:

Digihyvinvoinnin edistämisellä on merkittävät vaikutukset hyvinvointiin ja oppimiseen. Sen edistäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa tulee olla keskeisiä tavoitteita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa sitä, että Helsinki ryhtyy kaikissa kouluissa aktiivisiin toimiin, joiden avulla kännykän käyttöön voidaan kouluaikoina ja erityisesti oppituntien aikana selkeämmin puuttua. Helsingin tulee osaltaan vaikuttaa lainsäädäntöön ja opetushallituksen voimassa oleviin ohjeistuksiin.

Tavoitteena on, että koulun järjestyssäännöissä voitaisiin tarvittaessa nykyistä selkeämmin kieltää mobiililaitteiden käyttö ja kerätä laitteet pois erityisesti oppituntien ajaksi. Helsingin tulee jakaa kouluissa käytössä olevia hyviä malleja sekä seurata päivittyvää tutkimustietoa mobiililaitteiden käytön ikäsoveltuvuudesta, päivittää omia ohjeistuksiaan ja välittää tietoa aktiivisesti lasten ja vanhempien kanssa vuorovaikutuksessa.

Koulujen järjestyssääntöjä tulisi samoin tarpeen mukaan päivittää toimivien mallien myötä jo nyt nykyisen lainsäädännön mahdollistamalla tavalla. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös kokeiluja, joiden avulla voidaan selvittää mobiililaitteiden vähentämisen vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin ja oppimiseen.

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Mari Holopaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään lausunnon loppuun:

25.09.2024

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös varhaiskasvatuksen ja sotepe-toimialan yhteistyötä varhaiskasvatuskäisten lasten ja heidän perheidensä ohjaamisessa digihyvintointiin ja ruutuajan rajaamiseen. Varhaiskasvatuksessa tämä voisi tapahtua esimerkiksi osana vasu-keskusteluja ja vanhempainiltoja.

Kannattaja: Sami Säynevirta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

14.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tommi Tiittala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22900
tommi.tiittala(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 115

HEL 2024-001760 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Sandra Hagmanin ja 26 muun valtuutetun aloitteesta koskien ruutu-aika kuriin -toimintamallia seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään toimenpideohjelman rakentamista lasten ruutuajan ja ruututurvallisuuden parantamiseksi yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Ehdotuksena on tarjota vanhemmille perusteellista opastusta ja ohjeistusta lasten ruutuajan hallintaan eri ikävaiheissa. Tämä sisältäisi monikielistä ja monikanavaista materiaalia, joka on saavutettavissa neuvoloissa, päiväkodeissa ja kouluissa. Lisäksi aloitteessa esitetään mallinnettujen toimintatapojen kehittämistä koulujen käyttöön, jotka auttavat niitä toteuttamaan kännykkävapaata kouluarkea yhteistyössä oppilaiden, vanhempien ja koulun henkilökunnan kanssa. Tavoitteena on helpottaa koulujen ja luokkien toimintaa ruutuajan hallinnassa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että huoli lasten ruutuajan lisääntymisestä on aiheellinen, ja lautakunta kannattaa ajatusta huoltajien laajemmasta tiedottamisesta sekä monikielisen ja ikäryhmätaoisen materiaalipaketin tuottamisesta yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä muiden yhteistyötahojen, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Materiaalin tulisi olla monikielistä,

monikanavaista ja saavutettavaa huomioiden erilaiset ikä-, kohde- ja kieliryhmät. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä huoltajille suunnattu materiaali voisi olla vapaasti käytettävissä myös esimerkiksi oppilashuollon palveluissa, kirjastoissa ja nuorisopalveluissa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta haluaa samalla kiinnitettävän huomiota myös ruutu-aikaan kouluopetuksessa. Luku- ja kirjoitustaito ja keskittymiskyky toimivat kivijalkana kaikelle muulle oppimiselle, eikä perinteisiä kirjoja ja vihkoja voi sen vuoksi sivuuttaa oppimismateriaaleina.

Mallinnetut ohjeet ja toimintatavat

Helsingin kaupunkistrategia ohjaa työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi monin tavoin. Se korostaa tarvetta turvata kaikille lapsille ja nuorille terveellinen kasvuympäristö, joka tukee heidän kehitystään ja hyvinvointiaan. Strategia painottaa mielenterveysongelmien ehkäisyä ja varhaista puuttumista ongelmiin. Strategia pyrkii edistämään digitaalisen median vastuullista käyttöä ja tietoisuutta sen mahdollisista riskeistä.

Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajat toimivat koulussa terveyden edistämisen ammattilaisina. Terveysneuvojat tapaavat oppilaita vuosittain terveystarkastuksissa, jotka sisältävät yksilöllistä terveysneuvontaa. Tapaamisissa käsitellään ruutuajan ja sosiaalisten suhteiden merkitystä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan oppilaita ja perheitä yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Terveysneuvojan avoimella vastaanotolla oppilas voi tulla aikaa varaamatta keskustelemaan huolistaan ja mieltä askarruttavista asioista. Huoltajien osallistuessa terveystarkastuksiin heidän kanssaan keskustellaan lapsen ruutuajasta. Alakouluikäisen lapsen mediakasvatuksessa sekä koululla että kodilla on tärkeä osuus.

Lapsen ja nuoren kehitysympäristössä toimivilla aikuisilla ja ammattilaisilla on käytössä puheeksi oton työkalu HYVÄ-malli, joka auttaa lapsen tai nuoren vahvuuksien löytämisessä, huolen tunnistamisessa ja tarpeiden tukemisessa. HYVÄ-malli mahdollistaa luontevasti myös ruutuajan puheeksi ottamisen. Lapsiperheiden palveluissa tunnistetaan valtuustoaloitteessa esitetty huoli lasten ruutuajan lisääntymisestä. Vanhempien, koulujen sekä perhekeskuspalvelujen ammattilaisten yhteistyö on keskeistä, kun pyritään tukemaan lasten ja nuorten terveellistä kehitystä digitaalisessa maailmassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten sekä lapsivaikutusten arviointi

Lasten mielenterveysongelmat, ruutu-aikaan ja sosiaaliseen mediaan liittyvä haitalliselle sisällölle altistuminen sekä lukutaidon lasku ovat

huolestuttavia trendejä. Aikuisten on toimittava aktiivisesti lasten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja puututtava näihin ongelmiin, jotta jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemaansa tukea ja mahdollisuuden terveeseen kehitykseen ja oppimiseen. Mallinnetut toimintatavat kouluissa, terveydenhoitajien antama neuvonta ja tuki vastaanotoilla sekä vanhemmille suunnattu monikielinen ja ikäryhmätasoinen materiaali tasapainoisen ruutuajan hallintaan voivat vähentää ruutu-aikaa, auttaa tunnistamaan ja ehkäisemään mahdollisia ongelmia ja edistää siten lasten ja nuorten kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia.”

Käsittely

21.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Lisätään varsinaisen lausunnon kolmanneksi kappaleeksi: Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta haluaa samalla kiinnitettävän huomiota myös ruutu-aikaan kouluopetuksessa. Luku- ja kirjoitustaito ja keskittymiskyky toimivat kivijalkana kaikelle muulle oppimiselle, eikä perinteisiä kirjoja ja vihkoja voi sen vuoksi sivuuttaa oppimismateriaaleina.

Kannattaja: puheenjohtaja Daniel Sazonov

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 09 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Tuula Salmivaara-Pesonen, kouluterveydenhuollon päällikkö, puhelin: 09 310 46013
tuula.salmivaara-pesonen(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/15

15

Valtuutettu Nora Grotenfeltin aloite varhaiskasvatuksen vuosityöaikapilotiksi

HEL 2024-002448 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nora Grotenfelt ja 25 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki pilotoi vuosityömallia siitä kiinnostuneiden varhaiskasvatuksessa työskentelevien opettajien, erikoisopettajien ja suomea tai ruotsia toisena kielenä opettavien S2/R2-opettajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön joustavat sekä toiminnan luonteeseen soveltuvat työajat sekä valtuustoaloite vuosityöajasta ovat tärkeitä. Vuosityöajan käyttöönotosta ei kuitenkaan työnantaja voi yksin päättää, vaan työmarkkinaosapuolet Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (KT) ja Opetusalan Ammattijärjestö (OAJ) neuvottelevat virkaehtosopimukseen liittyvät paikalliset sopimukset. Nykyiset käytössä olevat työajan seurantarjestelmät eivät tue kalenterivuoden pituisen tasoittumisjakson suunnittelua ja seurantaa. Vuosityöaika vaatisi johtamiselta huomattavasti enemmän aikaa seurata työaikoja näin pitkällä ajanjaksolla. Lisäksi opettajien pitkä tasoittumisjakso heikentäisi varhaiskasvatuksen laadukasta tiimityötä eikä näin ollen olisi toiminnan järjestämisen kannalta järkevää. On tärkeää, että nykyistä työaikasuunnittelua toteutetaan ja kehitetään siten, että se vastaa palvelun järjestämisen tarpeita, mutta myös tukee henkilöstön työhyvinvointia ja mahdollisuutta vaikuttaa oman työn ja työajan suunnitteluun. Helsinki jatkaa vuoropuhelua keskeisen sidosryhmien kanssa kehittäessään järjestelmää.

Aloitevastaus perustuu kasvatus- ja koulutuslautakunnalta saatuun lausuntoon.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

25.09.2024

Asia/15

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 14.02.2024 Grotenfelt Nora Varhaiskasvatuksen vuosi-työaikapilotti / Årsarbetstidspilotering inom småbarnspedagogiken

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 564

HEL 2024-002448 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: Lisätään uusi lause esittelijän perusteluiden toisen kappaleen loppuun:

"Helsinki jatkaa vuoropuhelua keskeisten sidosryhmien kanssa, kehittäessään järjestelmää."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.08.2024 § 163

HEL 2024-002448 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Nora Grotenfeltin ja 25 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta varhaiskasvatuksessa työskentelevien opettajien vuosityömallista:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää varhaiskasvatuksen henkilöstön joustavia sekä toiminnan luonteeseen soveltuvia työaikoja tärkeinä. Varhaiskasvatuksen työaika perustuu kunnallisen työ- ja virkaehtosopimukseen (kvtes) sekä opettajien virka- ja työehtosopimuksen (ovtes) erityismääräyksiin.

Varhaiskasvatuksessa työvuorosuunnitteluun vaikuttavat palvelun järjestäminen ja yksiköiden toiminnalliset tarpeet, kuten hoidossa olevien lasten läsnäolo. Lisäksi varhaiskasvatuksen opettajien työvuorosuunnitteluun ja työaikoihin vaikuttavat varhaiskasvatuslaista tulevat henkilöstömitoitusta koskevat säädökset, joita työnantajan on noudatettava. Helsingissä käytössä oleva kuuden viikon tasoittumisjakson käyttö työvuorosuunnittelussa on yleisesti kunta-alalla käytetty tapa toteuttaa varhaiskasvatuksen opettajien työaika. Varhaiskasvatuksen yksiköissä kuuden viikon tasoittumisjakso ja työpäivän enimmäismäärä vuorokausilepo huomioiden mahdollistaa henkilöstön näkökulmasta joustavan työaikasunnittelun. Laadukkaan varhaiskasvatuksen tiimityön kannalta on olennaista, että hoitohenkilöstön ja opettajien työvuorot voidaan suunnitella ja toteuttaa saman pituisen tasoittumisjakson mukaan. Tällä tavalla voidaan myös varmistaa, että koulutettuja varhaiskasvatuksen opettajia on riittävästi läsnä esim. silloin kun, suurin osa lapsista on paikalla tai kesäisin. Kuuden viikon tasoittumisjakso mahdollistaa työntekijöiden työhyvinvointia ja jaksamista sekä toiminnan tarpeita tukevan työajan. Sen sijaan Helsingissä varhaiskasvatuksen kiertävät erityisopettajat ja S2 opettajat voivat hyödyntää heillä käytössä olevan liukuvan yleistyöajan liukuma-aikoja työpäivien ja työviikkojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vuosityöajassa työaika voitaisiin tasoittaa 52 viikon aikana, mutta haasteeksi nousisivat esim. ruuhkahuiput ja niistä palautuminen, jos opettajien olisi mahdollista tehdä pitkiä päiviä useampien viikkojen aikana. Vuosityöaika vaatisi analyttistä työvuorojen suunnittelua ja seurantaa sen varmistamiseksi, ettei sallittu työaika ylittyisi vuoden aikana ja että kuormitus pysyisi tasaisena. Tämä puolestaan tarkoittaisi päiväkodin johtajien näkökulmasta huomattavasti suurempia investointeja työaikaprosesseihin ajankäytöllisesti, mikä voisi lisätä heidän työn kuormitustaan. Lisäksi opettajien vuosityöaika voisi heikentää laadukasta varhaiskasvatusta, kun opettajaresurssia ei olisi käytettävissä tasausvapaiden aikana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää valtuustoaloitetta tärkeänä, muttei nykyisellään mahdollisena. Vuosityöajan käyttöönotosta ei työnantaja kuitenkaan voisi yksin päättää, vaan työmarkkinaosapuolet (Kt ja OAJ) neuvottelevat virkaehtosopimukseen liittyvät paikalliset sopimukset. Nykyiset käytössä olevat työajan seurantajärjestelmät eivät tue kalenterivuoden pituisen tasoittumisjakson suunnittelua ja seuranta. Vuosityöaika vaatisi johtamiselta huomattavasti enemmän aikaa seurata työaikoja näin pitkällä ajanjaksolla. Lisäksi opettajien pitkä tasoittumisjakso heikentäisi varhaiskasvatuksen laadukasta tiimityötä eikä näin ollen olisi toiminnan järjestämisen kannalta järkevää. On tärkeää, että nykyistä työaikasuunnittelua toteutetaan ja kehitetään siten, että se vastaa palvelun järjestämisen tarpeita, mutta myös tukee henkilöstön työhyvinvointia ja mahdollisuutta vaikuttaa oman työn ja työajan suunnitteluun.

Käsittely

13.08.2024 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Kristian Wahlbeck: Lisätään kohdan 5 loppuun:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pyytää, että kaupunki jatkaisi keskustelua ja asian selvittelyä yhdessä työmarkkinaosapuolten (Kt ja OAJ) kanssa.

Kristian Wahlbeckin vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Päivi Quandt, palvelussuhdepäällikkö, puhelin: 310 86235
paivi.quandt(a)hel.fi